

Regulativ for Gelbæk

Status: Høringssvar indarbejdes,

INDHOLD

1. Indledning	2
2. Grundlaget for vandløbsregulativet	3
3. Beskrivelse af vandløbet	4
4. Vandløbets skikkelse, dimension og vandføringsevne	6
5. Bygværker, tilløb og krydsninger	8
5.1. Broer og overkørsler	8
5.2. Ændring af bygværker	8
5.3. Tilløb	8
5.4. Krydsninger	10
6. Sejlads	11
7. Bredejerforhold	12
7.1. Naturbeskyttelse og byggelinjebestemmelser	12
7.2. Bræmmer	12
7.3. Ændringer af vandløbet	13
7.4. Dræn og tilløb	13
7.5. Hegning	13
7.6. Indvinding af vand - herunder husdyrvanding	14
7.7. Arbejdsbælter og færdsel langs vandløbet	14
7.8. Broer, nedlægning af ledninger, underføringer og lignende	15
7.9. Forurening af vandløbet	15
7.10. Akut fare	15
7.11. Beskadigelse af vandløbet	15
7.12. Fordeling af ulemper som bredejerne skal tåle	15
7.13. Overtrædelse af regulativets bestemmelser	16
8. Vandløbets vedligeholdelse	17
8.1. Beplantning	17
8.2. Dødt ved og væltede træer	17
8.3. Vedligeholdelse af bygværker og skråningssikringer	17
8.4. Grødeskæring	18
8.5. Skæring af bredvegetation	18
8.6. Oprensning	18
8.7. Kontrol af vandløbets vandføringsevne	19
9. Tilsyn	21
10. Revision	22
11. Regulativets ikrafttræden	23

1. Indledning

Dette vandløbsregulativ udgør administrationsgrundlaget for kommunevandløbet Gelbæk.

Favrskov og Silkeborg Kommuner er vandløbsmyndigheder for vandløbet.

Regulativet fastlægger rammen for forvaltningen af vandløbet. Formålet med bestemmelserne i regulativet er at sikre afvandingen samtidig med, at der opretholdes og sikres et varieret plante- og dyreliv. Regulativet indeholder blandt andet bestemmelser om vandløbets fysiske udseende, vedligeholdelse og de rettigheder og forpligtigelser, der påhviler bredejerne og vandløbsmyndighederne. Derudover er der lavet en redegørelse (bilag 1), der nærmere beskriver baggrunden for og konsekvenserne af regulativets bestemmelser. Til regulativet er udarbejdet kortmateriale.

Vandløbet administreres af Favrskov og Silkeborg Kommuner. Det vedligeholdes af Favrskov Kommune.

Spørgsmål til regulativet kan rettes til:

Favrskov Kommune

Teknik og Kultur
Landbrug og Natur
Skovvej 20
8382 Hinnerup
favrskov@favrskov.dk

2. Grundlaget for vandløbsregulativet

Gelbæk er optaget som kommunevandløb i Favrskov og Silkeborg Kommuner.

Regulativet er udarbejdet på baggrund af:

- Lovbekendtgørelse nr. 127 af 26. januar 2017 om vandløb (vandløbsloven)
- Bekendtgørelse nr. 919 af 27. juni 2016 om regulativer for offentlige vandløb
- Direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 (Habitatdirektivet)

Gelbæk er målsat i vandområdeplan 2015 - 2021 til God økologisk tilstand.

Vandløbsmyndigheden er forpligtet til, at vedligeholdelsen skal udføres således, at vandløbets fysiske tilstand er i overensstemmelse med de krav, målsætningen stiller hertil samt de støtteparametre, der er anført i vandområdeplanen.

Vedligeholdelsen skal derfor sikre afvanding såvel som en God økologisk tilstand med et varieret dyre- og planteliv.

Vandløbsloven danner det primære grundlag for udarbejdelse af vandløbsregulativet. Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, miljømålsloven, naturbeskyttelsesloven, miljøbeskyttelsesloven samt øvrige love og planers betydning for regulativets indhold er nærmere beskrevet i redegørelsen, bilag 1.

Der er i 2015/17/19 gennemført en opmåling af vandløbet til fastlæggelse af vandløbets aktuelle forhold. Alle koter i regulativet er angivet i kotesystem DVR90.

Dette regulativ erstatter vandløbsregulativ af 1996 .

3. Beskrivelse af vandløbet

Regulativet omfatter en samlet strækning på 5.871 meter. Gelbæk har udløb i Gjern Å og er en del af Gudenå vandløbssystem med udløb i Randers Fjord.

Gelbæk er stationeret medstrøms fra øvre ende ved Sporuplundsvej til udløbet i Gjern Å. Stationeringen svarer til afstanden i meter og anvendes som stedsangivelse af de forhold, der beskrives i vandløbsregulativet.

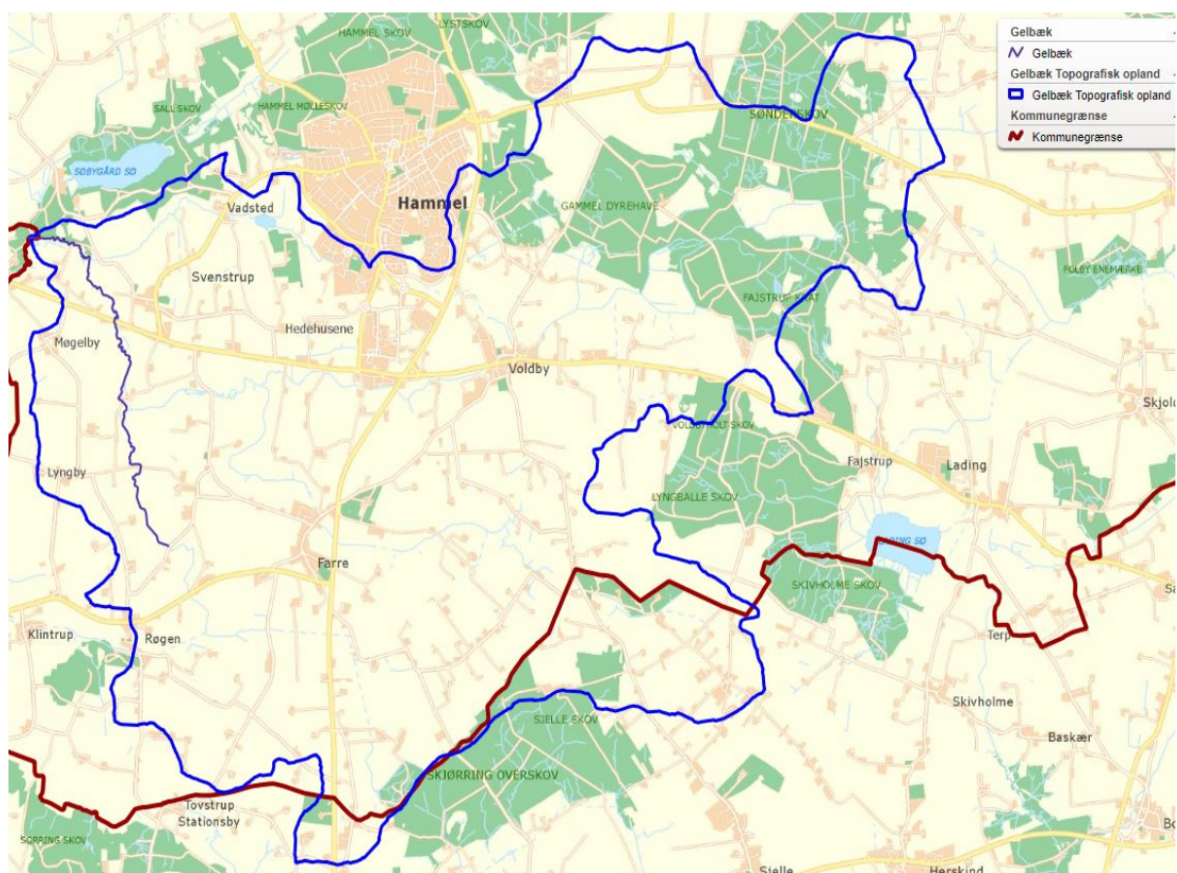
Sporuplundsvej udgør det offentlige vandløbs begyndelsespunkt. Opstrøms Sporuplundsvej fungerer vandløbet som privat vandløb.

Gelbæk løber gennem åbne, intensivt udnyttede arealer, samt arealer med eng, mose og overdrev. Bunden er på hele strækningen domineret af fast bund med gruspartier. Dog er der strækninger domineret af sand, primært ved vandløbets offentlige begyndelsespunkt og udløb.

I 1999 blev opstemningen ved Rampes Mølle godkendt fjernet, og faldet udjævnedes ved etablering af et stenstryg.

Lokalitet	Øst	Nord
St. 0	550652,80	6230555,20
Tilløb Voldby Bæk, St. 2230	550142,00	6232119,80
Tilløb Rytterbro Bæk, st. 4636	549686,80	6233828,20
St. 5871	549046,80	6234035,80

UTM-kordinater for den regulativbeskrevne del af Gelbæk

Det topografiske opland til Gelbæk er 59 km².

4. Vandløbets skikkelse, dimension og vandføringsevne

I den grødefri periode, er der for vandløbet fastlagt en teoretisk skikkelse. Den teoretiske skikkelse danner grundlag for den regulativmæssige vandføringsevne.

Vandløbet skal vedligeholdes på grundlag af krav til vandløbets vandføringsevne i den grødefri periode (december – maj). Det tilstræbes, at vandløbet henligger i en tilstand med varierende bund- og dybdeforhold. Vandløbet kan således i princippet antage en vilkårlig skikkelse, blot den aktuelle vandføringsevne svarer til vandføringsevnen som ved de angivne dimensioner.

Vandløbet har tidligere haft et regulativ, godkendt i 1996. Dimensionerne er ikke videreført fra regulativet fra 1996, idet dette regulativ ikke indeholdt krav til dimensioner.

Regulativet fra 1996 indholdt ikke angivelse af bundkoter. De anførte bundkoter i tabellen er derfor udarbejdet på baggrund af de faktiske forhold fra opmålingerne i 2015/17/19. På fem strækninger er der dispenseret til at fastlægge bundkoten lavere end de faktiske forhold.

Bundbredden, samt anlægget, er på hele vandløbets strækning, på nær projektstrækningen ved Rampes Mølle, udarbejdet på baggrund af de faktiske forhold fra opmålingerne i 2015/17/19. På projektstrækningen ved Rampes Mølle er den vedtagne dimension indarbejdet i regulativet. Projektet ved Rampes Mølle indeholdt ikke bundkoter.

I bilag 1, redegørelsen, er der nærmere redegjort for sammenhængen mellem dimensioner og vandføringsevne.

Tablet over vandløbets regulativmæssige dimensioner.

Fra station	Til station	Fra bundkote	Til bundkote	Bundbredde (m)/ Rørdimension	Fald	Anlæg	Bemærkning
(m)	(m)	(m DVR90)	(m DVR90)	(cm)	(‰)		
0	35	56,22	56,21	1,0	0,3	1,50	Broudløb Sporuplundsvej
35	165	56,21	55,45	1,0	5,8	1,50	
165	221	55,45	54,96	1,0	8,8	1,50	
221	309	54,96	54,46	1,0	5,7	1,00	
309	366	54,46	54,40	1,0	1,1	1,00	
366	489	54,40	54,36	1,0	0,3	1,00	
489	504	54,36	54,23	1,0	8,7	1,00	
504	506	54,23	54,14	1,0	45,0	1,00	
506	512	54,14	54,07	1,0	11,7	1,00	
512	558	54,07	54,07	1,0	0,0	1,50	
558	846	54,07	52,02	1,0	7,1	1,50	
846	953	52,02	51,59	1,2	4,0	1,50	
953	1.149	51,59	50,96	1,2	3,2	1,50	
1.149	1.208	50,96	50,69	1,2	4,6	1,50	
1.208	1.250	50,69	50,67	1,2	0,5	1,50	
1.250	1.272	50,67	50,57	1,5	4,5	1,00	
1.272	1.445	50,57	49,37	1,5	6,9	1,50	
1.445	1.734	49,37	47,14	1,5	7,7	1,50	
1.734	1.839	47,14	45,76	1,5	13,1	0,50	
1.839	2.194	45,76	43,33	1,7	6,8	1,00	

Fra station	Til station	Fra bund-kote	Til bund-kote	Bund-bredde (m)/ Rør-dimension (cm)	Fald (‰)	Anlæg	Bemærkning
(m)	(m)	(m DVR90)	(m DVR90)				
2.194	2.204	43,33	42,86	2,0	47,0	1,00	
2.204	2.275	42,86	42,84	2,0	0,3	1,00	
2.275	2.294	42,84	42,74	1,5	5,3	1,00	Start stensætning. Projekt Rampes Mølle
2.294	2.316	42,74	42,30	1,5	20,0	1,00	
2.316	2.486	42,30	40,95	4,0	7,9	1,00	
2.486	2.634	40,95	40,16	2,5	5,3	1,00	
2.634	2.993	40,16	39,44	3,3	2,0	1,00	
2.993	3.085	39,44	39,00	3,3	4,8	1,00	
3.085	3.332	39,00	38,51	3,3	2,0	1,00	
3.332	3.480	38,51	38,18	3,3	2,2	1,00	
3.480	3.511	38,18	38,00	3,3	5,8	1,00	
3.511	3.540	38,00	37,97	3,7	1,0	1,00	
3.540	3.787	37,97	37,35	3,5	2,5	1,00	
3.787	3.918	37,35	37,16	3,0	1,5	1,00	
3.918	4.078	37,16	35,93	4,5	7,7	1,00	
4.078	4.197	35,93	35,77	2,5	1,3	1,00	
4.197	4.373	35,77	34,87	3,0	5,1	1,00	
4.373	4.587	34,87	34,50	3,0	1,7	1,00	
4.587	4.681	34,50	33,99	3,0	5,4	1,00	
4.681	5.062	33,99	33,53	3,0	1,2	1,00	
5.062	5.106	33,53	33,33	2,8	4,5	1,00	
5.106	5.334	33,33	32,80	3,0	2,3	1,00	
5.334	5.592	32,80	32,69	3,0	0,4	1,00	
5.592	5.654	32,69	32,25	2,5	7,1	1,00	
5.654	5.687	32,25	32,18	2,0	2,1	1,00	
5.687	5.733	32,18	32,15	2,0	0,7	1,00	
5.733	5.871	32,15	31,92	2,0	1,7	1,00	

5. Bygværker, tilløb og krydsninger

I forbindelse med opmålingen udført i år 2015/17/19 er følgende bygværker, tilløb, ledninger m.m. registreret i tilknytning til vandløbet. Ejernes forpligtigelser i forbindelse med bygværkerne og lignende er beskrevet i kapitlet om bredejerforhold (Kapitel 7).

5.1. Broer og overkørsler

Station (m)	Type	Diameter/vandslug (cm)	Bundkote (m DVR90)	Ejer	Navn	Bemærkning
507	Rørbro	Ø 80	54,10		Broindløb Ø 80	
512	Bro	Ø 80	54,07		cm	
1.210	Rørbro	Ø 120	50,59		Broindløb Ø 120	Lyngbyvej
1.217	Bro	Ø 120	50,79		cm	
1.736	Alm. bro		46,86	Vandslug 4,7 m	Broindløb	Vandslug 5 m
1.741	Bro		46,84			
2.316	Alm. bro		42,30	Vandslug = 4,386 m	Broindløb	Vandslug 4,44 m
2.320	Bro		42,26			
2.488	Alm. bro		40,49	Kampesten/sveller, vandslug 2 m	Broindløb	Kampesten/sveller, vandslug 2 m
2.490	Bro		40,49			
3.481	Alm. bro		38,13	vandslug 4,5 m	Broindløb	vandslug 4,5 m
3.485	Bro		38,17			
3.511	Alm. bro		37,78	vandslug 4,3 m	Broindløb	Viborgvej, vandslug 4 m
3.538	Bro		37,88			
5.109	Alm. bro		33,28	Træbro	Broindløb	Træbro
5.111	Bro		33,28			
5.658	Alm. bro		31,71	Betonsider med svelledæk, vandslug 2,2 m	Broindløb	Betonsider med svelledæk, vandslug 2,2 m
5.661	Bro		31,71			

5.2. Ændring af bygværker

Ombygning, etablering eller nedtagning af en bro eller andet bygværk kræver altid vandløbsmyndighedens godkendelse.

5.3. Tilløb

Af tabellen fremgår de tilløb der er registreret i forbindelse med opmålingen af vandløbet i 2015/17/19. Derudover er tilløb opmålt i 2018 registreret i tabellen. Der kan være tilløb, der ikke er registreret ved opmålingen.

Station (m)	Type	Vandløbs-side	Dimension / bundbredde (cm)	Bundkote (m DVR90)	Navn
22,8	Rør	Venstre	Ø 8	56,47	Rørtilløb fra venstre Ø 8 cm
120,7	Rør	Venstre	Ø 18	55,87	Rørtilløb fra venstre Ø 18 cm
205,2	Rør	Højre	Ø 10	55,27	Rørtilløb fra højre Ø 10 cm
225,2	Rør	Venstre	Ø 14	55,26	Rørtilløb fra venstre Ø 14 cm
267,7	Rør	Højre	Ø 15	54,82	Rørtilløb fra højre Ø 15 cm
309,6	Rør	Højre	Ø 10	54,50	Rørtilløb fra højre Ø 10 cm
316,8	Rør	Højre	Ø 10	54,73	Rørtilløb fra højre Ø 10 cm

Station (m)	Type	Vandløbs-side	Dimension / bundbredde (cm)	Bundkote (m DVR90)	Navn
316,8	Rør	Venstre	Ø 10	54,91	Rørtilløb fra venstre Ø 10 cm
332,8	Rør	Venstre	Ø 20	54,44	Rørtilløb fra venstre Ø20 cm
338,4	Rør	Venstre	Ø 8	54,50	Rørtilløb fra venstre Ø 8 cm
354,6	Rør	Højre	Ø 20	54,64	Rørtilløb fra højre Ø 20 cm
367,7	Rør	Venstre	Ø 30	54,38	Rørtilløb fra venstre Ø 30 cm
370,8	Rør	Højre	Ø 20	54,64	Rørtilløb fra højre Ø 20 cm
374,1	Rør	Højre	Ø 20	54,62	Rørtilløb fra højre Ø 20 cm
408,1	Rør	Venstre	Ø 6	54,69	Rørtilløb fra venstre Ø 6 cm
430,3	Rør	Venstre	Ø 6	54,71	Rørtilløb fra venstre Ø 6 cm
497,7	Rør	Venstre	Ø 10	54,54	Rørtilløb fra venstre Ø 10 cm
497,9	Rør	Venstre	Ø 8	54,49	Rørtilløb fra venstre Ø 8 cm
512,7	Rør	Venstre	Ø 5	54,46	Rørtilløb fra venstre Ø 5 cm
512,8	Rør	Venstre	Ø 5	54,36	Rørtilløb fra venstre Ø 5 cm
577,4	Rør	Venstre	Ø 10	54,20	Rørtilløb fra venstre Ø 10 cm
610,3	Rør	Venstre	Ø 11	53,88	Rørtilløb fra venstre Ø 11 cm
623,5	Rør	Venstre	Ø 10	53,75	Rørtilløb fra venstre Ø 10 cm
629,9	Rør	Venstre	Ø 20	53,80	Rørtilløb fra venstre Ø 20 cm
805,1	Rør	Venstre	Ø 15	52,38	Rørtilløb fra venstre Ø 15 cm
998,1	Rør	Venstre	Ø 5	51,61	Rørtilløb fra venstre Ø 5 cm
1.017,3	Rør	Venstre	Ø 15	51,48	Rørtilløb fra venstre Ø 15 cm
1.114,3	Rør	Højre	Ø 10	51,06	Rørtilløb fra højre Ø 10 cm
1.205,8	Rør	Højre	Ø 8	51,03	Rørtilløb fra højre Ø 8 cm
1.209,9	Rør	Venstre	Ø 8	51,00	Rørtilløb fra venstre Ø 8 cm
1.220	Rør	Højre	Ø 15	50,99	Rørtilløb fra højre Ø 15 cm
1.386,9	Åbent	Venstre	70	49,69	Åbent tilløb fra venstre
1.889,8	Åbent	Venstre		45,33	Åbent tilløb fra venstre
2.229,7	Åbent	Højre		43,23	Åbent tilløb fra højre, Volby Bæk
2.591,3	Åbent	Højre		40,70	Åbent tilløb fra højre, gl. omløb
2.796,7	Åbent	Højre		40,05	Åbent tilløb fra højre
2.891,8	Rør	Højre	Ø 10	40,06	Rørtilløb fra højre Ø 10 cm
3.316	Åbent	Højre	30	38,77	Åbent tilløb fra højre
3.321,7	Rør	Højre	Ø 10	38,51	Rørtilløb fra højre Ø 10 cm
3.403,2	Rør	Højre	Ø 8	38,49	Rørtilløb fra højre Ø 8 cm
3.405,1	Rør	Højre	Ø 15	38,42	Rørtilløb fra højre Ø 15 cm
3.509,4	Åbent	Venstre		38,48	Åbent tilløb fra venstre
3.730,2	Rør	Venstre	Ø 15	37,88	Rørtilløb fra venstre Ø 15 cm
3.991,7	Åbent	Højre	30	37,02	Åbent tilløb fra højre
4.024,6	Åbent	Højre	30	36,84	Åbent tilløb fra højre
4.261,5	Åbent	Venstre		35,81	Åbent tilløb fra venstre
4.377,1	Rør	Venstre	Ø 10	35,23	Rørtilløb fra venstre Ø 10 cm
4.386,2	Rør	Venstre	Ø 10	35,12	Rørtilløb fra venstre Ø 10 cm
4.635,8	Åbent	Højre		34,30	Åbent tilløb fra højre, Rytterbro Bæk
4.876,3	Åbent	Venstre	40	33,99	Åbent tilløb fra venstre
5.160,1	Rør	Venstre	Ø 23	33,78	Rørtilløb fra venstre Ø 23 cm
5.512,4	Åbent	Højre		33,28	Åbent tilløb fra højre
5.590,1	Åbent	Højre	30	33,22	Åbent tilløb fra højre
5.625,1	Åbent	Venstre	20	32,68	Åbent tilløb fra venstre
5.784,5	Åbent	Venstre	30	32,78	Åbent tilløb fra venstre

5.4. Krydsninger

Information om eksisterende ledningsanlæg m.v. under vandløbet er registreret i Ledningsregistret (LER) og information kan hentes her. Rørledninger, kabler m.v. der krydser vandløbet må ikke etableres uden vandløbsmyndighedens godkendelse.

Station (m)	Type
135	Gas
600	Gas
1.229	El
3.488	El

6. Sejlads

Ingen former for sejlads er tilladt i vandløbet. Sejladsforbuddet skyldes, at vandløbets fysiske dimensioner ikke muliggør sejlads uden, at der sker skade på vandløbets bund og sider, hvilket er til gene for vandløbets plante- og dyreliv.

Undtaget for ovenstående er offentlige myndigheders færdsel i forbindelse med varetagelsen af deres administrative opgaver. Vandløbsmyndigheden kan uanset ovenstående meddele tilladelse til sejlads.

7. Bredejerforhold

I dette afsnit beskrives forhold der særligt vedrører bredejerne.

7.1. Naturbeskyttelse og byggelinjebestemmelser

Gelbæk er omfattet af naturbeskyttelseslovens 3.

Naturbeskyttelseslovens § 3 er et forbud mod at foretage ændring i tilstanden af vandløb eller dele af vandløb, der er udpeget som beskyttede. Der må derfor ikke opgraves materiale fra vandløbet eller dets kanter uden en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Dette gælder dog ikke sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.

Gelbæk er ikke omfattet af åbeskyttelseslinjen.

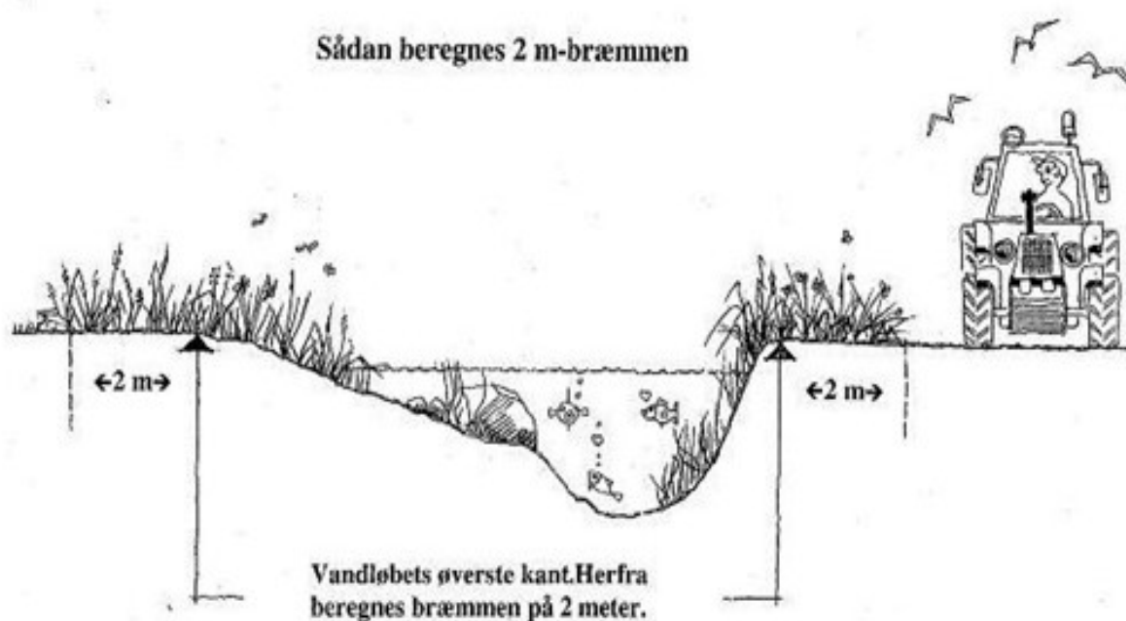
7.2. Bræmmer

Gelbæk er omfattet af vandløbslovens krav om bræmmer, og derfor må der ikke foretages dyrkning, jordbehandling, plantning, terrænændring, anbringelse af enhver form for hegn, eller opførelse af bygværker i landzone inden for en bræmme på 2 meter langs vandløbets øverste kant.

Undtaget fra denne bestemmelse er vandløbsmyndighedens eventuelle plantning af skyggegivende vegetation til begrænsning af grødevækst.

Se afsnittet vedr. anbringelse af hegn, hvis arealet anvendes til græsning for løsgående dyr (kapitel 7, afsnit 7.5).

Bræmmen måles fra vandløbsbrinkens øverste kant. Den øverste kant er overgangen fra det skrånende terræn mod vandløbet og det flade terræn. Se skitse.

Skitse der illustrerer vandløbets 2 m bræmme.

7.3. Ændringer af vandløbet

I henhold til vandløbslovens § 6 må ingen bortlede vandet fra vandløbet eller foranledige, at vandstanden i vandløbet forandres, eller at vandets frie løb hindres.

Regulering herunder rørlægning af vandløbet og etablering af broer og overkørsler, må kun finde sted efter vandløbsmyndighedens godkendelse.

Ingen må uden tilladelse fra vandløbsmyndigheden foretage ændringer ved vandløbet og dets anlæg, hvorved tilstanden ved disse kommer i strid med bestemmelserne i nærværende regulativ, vandløbsloven eller anden lovgivning.

Ved ulovlige reguleringer og overtrædelser af bræmmebestemmelserne kan vandløbsmyndigheden give påbud om at genoprette den tidligere tilstand, jf. vandløbslovens bestemmelser.

Er et påbud ikke efterkommet inden udløbet af den fastsatte frist, kan vandløbsmyndigheden foretage det fornødne på den forpligtedes regning, jf. vandløbslovens bestemmelser.

7.4. Dræn og tilløb

Udløb fra tilløb og dræn skal udføres og vedligeholdes således, at de ikke gør skade på vandløbets brinker og bund.

Tilløb og dræn må ikke medføre utilsigtet sandvandring i vandløbet.

Nye dræn skal markeres og underkanten af dræn skal etableres mindst 20 centimeter over regulativmæssig bundkote.

Det er bredejerens eget ansvar at forlænge og/eller afkorte drænudløb, hvis vandløbet lokalt ændrer form. Forlængelse/afkortning af eksisterende dræn til frit udløb i vandløbet skal ske for egen regning. Drænrøret må ikke være lige i brinken men skal rage ud i vandløbet, dog maks 15 cm målt fra brinken.

Udførelse af andre rørledninger, hvortil der er tilsluttet drænledninger fra flere ejendomme, må kun ske efter forudindhentet godkendelse fra vandløbsmyndigheden.

7.5. Hegning

Benyttes de tilgrænsende arealer til afgræsning af løsgående husdyr, skal der som udgangspunkt sættes hegn langs med vandløbet. Efter en konkret vurdering kan vandløbsmyndigheden meddele dispensation fra bestemmelsen om, at der skal sættes hegn.

Hegnet skal sættes i en afstand på mindst 2 m fra øverste vandløbskant. Vandløbsmyndigheden kan efter en konkret vurdering påbyde hegning inden for de 2 m fra øverste vandløbskant.

Lodsejer har pligt til at fjerne hegn med 2 uges varsel, efter vandløbsmyndighedens meddelelse om, at dette er nødvendigt af hensyn til udførelsen af vedligeholdelsesarbejdet.

Bestemmelserne om hegning gælder ikke rørlagte vandløbsstrækninger. Hvis rørlagte strækninger genåbnes, vil bestemmelserne også gælde disse strækninger.

7.6. Indvinding af vand - herunder husdyrvanding

Ingen må uden vandløbsmyndighedens godkendelse indvinde vand fra vandløbet.

Undtaget herfra er vand til løsgående husdyr. Husdyr, der går langs vandløbet, kan uden vandløbsmyndighedens tilladelse drikke vand fra mulepumper og mindre solcelledrevne pumper eller oppumpet vand til drikkekar og lignende.

Vandindtaget til ovennævnte installationer skal tydeligt afmærkes med en til enhver tid synlig markering af hensyn til vandløbsvedligeholdensens udførelse. Beskadigelse af umarkerede installationer er vandløbsmyndigheden uvedkommende.

Såfremt husdyrene skal have fri adgang til at drikke fra vandløbet kræver dette, at der indrettes et vandingssted ved vandløbet. Etablering af et vandingssted kræver vandløbsmyndighedens godkendelse.

For såvel nye som eksisterende vandingssteder må der ikke ske udtrædning af jord m.m. til vandløbet, ligesom der ikke må ske tilførsel af dyrenes urin og fækalier til vandløbet.

7.7. Arbejdsbælter og færdsel langs vandløbet

Ejere og brugere af de ejendomme, der grænser op mod vandløbet, er pligtige til at tåle eventuelle gener ved udførelse af vandløbsvedligeholdelsen. Herunder transport af materialer og maskiner og disses arbejde langs vandløbets bredder.

Arbejdsbæltet langs åbne vandløbsstrækninger er 8 m bredt, målt fra kronekanten, på begge sider af vandløbet. På begge sider af rørlagte strækninger er arbejdsbæltet 8 meter, målt fra vandløbsmidten.

Langs beplantede vandløbsstrækninger kan vandløbsmyndigheden foretage den nødvendige udtynding, såfremt dele af beplantningen er til hinder for nødvendig maskinel vedligeholdelse af vandløbet.

I arbejdsbæltet må der ikke, uden vandløbsmyndighedens tilladelse, bygges, plantes, udgraves, opsættes faste hegn eller lignende, der kan forhindre/genere vandløbsmyndighedens færdsel i arbejdsbæltet.

I forbindelse med etablering af nye åbne grøfter eller genåbning af rørlagte dræn og andre vandløb, kan vandløbsmyndigheden kræve, at der anlægges en 5 m bred overkørsel ved udløb i offentlige vandløb, hvis det er nødvendigt i forbindelse med vandløbsvedligeholdelse.

Vandløbsmyndigheden og andre myndigheder har i henhold til Vandløbslovens § 57 ret til at færdes langs vandløbet.

Vandløbsmyndigheden kan give lov til at andre personer færdes langs vandløbet i forbindelse med vedligeholdelse, tilsyn og kontrolopmåling, undersøgelser og lignende.

7.8. Broer, nedlægning af ledninger, underføringer og lignende

Anlæg eller ændringer af broer, overkørsler eller lignende, samt nedlægning af rørledninger, kabler mv. i vandløbet kræver godkendelse fra vandløbsmyndigheden.

7.9. Forurening af vandløbet

Vandløbet må ikke tilføres faste stoffer, haveaffald, spildevand, okkerholdigt drænspelevand, eller andre væsker, der kan forurene vandet eller medføre aflejringer i vandløbet.

Dér hvor vandløbet gennemløber arealer, som er udpeget som okkerpotentielle områder klasse I, II eller III, må nye eller ændrede udgrøftninger og dræninger ikke påbegyndes, før der foreligger en godkendelse efter okkerloven.

Gelbæk ligger i okkerpotentielt område klasse III indtil station 4.900 m , hvilket svarer til et svagt okkerpotentielt område. Fra station 4.900 til udløb ligger vandløbet i okkerpotentielt område klasse II, hvilket er middel risiko for udvaskning af okker.

Når dræn spules, skal der ske opsamling af fritspulet materiale, så der ikke sker en forurening af vandløbet, jf. miljøbeskyttelseslovens § 27, stk. 2.

I okkerpotentielle områder skal det okkerholdige vand ved spuling af dræn opsamles og okkeren bundfældes inden det rensede vand ledes ud, eller skyllevandet skal spredes på markerne, mens spulingen foregår.

Ved akut forurening ringes 112.

7.10. Akut fare

Er der fare for, at betydelig skade kan ske på grund af usædvanlige nedbørsforhold eller andre usædvanlige udefrakommende begivenheder, kan vandløbsmyndigheden foretage det fornødne uden påbud og på den forpligtedes regning, jf. vandløbslovens § 55.

7.11. Beskadigelse af vandløbet

Alle former for afmærkning i eller ved vandløbet må ikke beskadiges eller fjernes. Sker dette, bekostes retableringen af den ansvarlige for skaden.

Hvis vandløbet, bygværker eller andre anlæg ved vandløbet beskadiges, eller der foretages foranstaltninger i strid med vandløbsloven, kan vandløbsmyndigheden give påbud om at genoprette den tidligere tilstand, jf. vandløbslovens bestemmelser.

Er et påbud ikke efterkommet inden udløbet af den fastsatte frist, kan vandløbsmyndigheden foretage det fornødne på den forpligtedes regning, jf. vandløbslovens bestemmelser.

7.12. Fordeling af ulemper som bredejerne skal tåle

Som følge af vandløbets vedligeholdelse er brugerne af de tilstødende jorde pligtige til at modtage og fjerne oprenset materiale. Materialet skal fjernes mindst to meter fra vandløbets øverste kant og spredes i et op til ti centimeter tykt lag, inden hvert års 1. maj. Materialet må ikke udsprede på arealer beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3. Det er den enkelte ejer eller brugers ansvar at undersøge om arealet er § 3 beskyttet.

Det påhviler den enkelte ejer eller bruger selv at undersøge, om der er oplagt fyld, som skal fjernes eller spredes. Undlader en ejer eller bruger at fjerne eller sprede det oplagte fyld, kan vandløbsmyndigheden med 2 ugers skriftlig varsel lade arbejdet udføre på den pågældendes bekostning.

Ved tilrettelæggelse af vedligeholdelsesarbejdet skal ulemper, som ejere og brugere skal tåle, søges ligeligt fordelt på begge sider af vandløbet.

7.13. Overtrædelse af regulativets bestemmelser

Overtrædelse af bestemmelserne i regulativet straffes med bøde, jf. vandløbslovens § 85.

8. Vandløbets vedligeholdelse

Favrskov Kommune er ansvarlig for vedligeholdelsen af den offentlige del af Gelbæk.

Ved vedligehold forstås de fysiske indgreb, der foretages i vandløbet for at sikre den fastlagte vandføringsevne og vandløbets miljømæssige målsætning. Vedligeholdelse omfatter grødeskæring, opgravning af aflejringer og beskæring.

Lodsejere eller andre med interesse i vandløbet, der finder vedligeholdelsestilstanden eller specielle forhold vedrørende vandløbet utilfredsstillende, kan rette henvendelse herom til vandløbsmyndigheden.

Skader som følge af alm. kørsel og færdsel til fods langs vandløbet i forbindelse med vedligeholdelse og tilsyn kan ikke kræves erstattet. Såfremt der i øvrigt under vedligeholdelsesarbejder påføres ejere eller brugere skade eller ulempe, har ejeren eller brugeren ret til erstatning efter lovgivningens almindelige regler.

Vandløbet skal vedligeholdes sådan, at de fastsatte dimensioner for vandløbet overholdes.

8.1. Beplantning

Træer og buske langs vandløbet skal så vidt muligt bevares af hensyn til deres grødebegrænsende virkning. Beplantning inden for en afstand af 2 m fra vandløbskant må ikke fjernes uden vandløbsmyndighedens godkendelse.

Vandløbsmyndigheden kan, bl.a. for at begrænse grødevæksten og fremme dyrelivet i vandløbet, foretage beplantning langs vandløbet. Sådanne beplantninger vedligeholdes af vandløbsmyndigheden. Der benyttes udelukkende rødæl og andre hjemmehørende arter, som naturligt er tilknyttet vandløb.

8.2. Dødt ved og væltede træer

Dødt ved i og omkring vandløbet skal så vidt muligt blive liggende. Herved øges fødemængden og antallet af levesteder for vandløbets smådyr og fisk.

Tilsvarende kan væltede træer accepteres i et vist omfang, medmindre de medfører en væsentligt påvirkning af vandføringsevnen eller er en trussel mod bygværker, dræn eller lignende.

Beplantning inden for en afstand af 2 m fra vandløbets øverste kant må ikke fjernes uden vandløbsmyndighedens godkendelse.

8.3. Vedligeholdelse af bygværker og skråningssikringer

Vedligeholdelsen af broer, overkørsler og øvrige bygværker påhviler de respektive ejere. Ejerne har pligt til at optage grøde og grene m.v., der samler sig ved bygværker, jævnfør vandløbslovens bestemmelser.

Bygværker, der ikke vedligeholdes, kan påbydes fjernet eller istandsat.

Bygværker, såsom stryg og skråningssikringer mv., der er udført af hensyn til vandløbet, og som vandløbsmyndigheden vurderer, er nødvendige af hensyn til sikring af afvandingen og/eller den fastsatte målsætning, vedligeholdes som dele af vandløbet.

8.4. Grødeskæring

Terminer og strømrendebredder for grønnskæringen fremgår af tabellen. Vandløbsmyndigheden kan vælge andre redskaber end angivet i tabellen. Eksempelvis kan grønnskæringen foretages maskinelt, hvis det skønnes nødvendigt af vandløbsmyndigheden.

Den angivne strømrendebredde skal være tilstede umiddelbart efter grønnskæring.

Den afskårne, frit drivende grønne skal optages og føres på land.

I forbindelse med grønnskæringen gennemgås vandløbet og eventuelle nedfaldne grene og lign, der skønnes at være til gene for vandets frie løb, fjernes.

Grønnskæringen foretages i vandløbets naturlige strømrende, der normalt kan findes som det dybeste sted i profilet, og som slynger sig fra side til side ned gennem vandløbet. Grønnskæringen kan udføres som delte strømrender, der efterlader grønne i vandløbet.

1. Grønnskæring. 01.juni til 31.oktober				
Strækning (m)	Metode	Redskab	Strømrende bredde (m)	Bemærkning
0 5.871	Strømrendeskæring	Manuelt	2/3 af bundkoten	Kun beskæring hvor grønne dækker hele vandløbets bredde

8.5. Skæring af bredvegetation

Bredvegetationen skæres kun, hvor vandløbsmyndigheden finder, at der er behov for skæring af hensyn til afvandingsmæssige interesser.

Hvis vandløbsmyndigheden finder behov for skæring af bredvegetationen, skal skæringen som hovedregel udføres ved sidste grønnskæring og sådan, at vandløbets naturlige slyngning og variation følges.

Vandløbsmyndigheden kan afskære nedhængende grene, samt dele af væltede træer og buske, hvis myndigheden vurderer, at de har indflydelse på vandløbets afstrømning. Fjernelse af væltede træer og buske, der ikke har indflydelse på afstrømningen, er ikke omfattet af vandløbsmyndighedens vedligeholdelse og udføres derfor ikke.

8.6. Oprensning

Eventuelle oprensninger udføres i perioden 15. august – 15. november.

Oprensning udføres, hvis beregningerne viser, at vandføringsevnen er forringet med, hvad der svarer til en hævnning af vandspejlet med mindst 15 cm for den teoretiske skikkelse i Gelbæk.

Aflejringer fjernes, hvor det er påkrævet for overholdelse af den fastsatte vandføringsevne.

Der opgraves kun til den angivne regulativmæssige bundkote med en tolerance på 10 cm under bundkoten beskrevet i tabellen for den teoretiske skikkelse, og med en reduktion i bundbredden svarende til de regulativmæssige anlæg.

Bredejer kan anmode om at eventuelle aflejringer ved et drænudløb bliver fjernet, hvis drænets udmunding ligger mere end 10 cm over den angivne regulativmæssige bundkote.

Oprensning sker kun i bløde eller sandede aflejringer. Hvis der konstateres brinkudskridninger eller lignende forhold, som vandløbsmyndigheden vurderer begrænser vandføringsevnen i vandløbet, oprenses disse. Grus og sten oprenses ikke.

På de vandløbsstrækninger, hvor den faktiske bundbredde overskrider den regulativmæssige bundbredde, udføres en eventuel oprensning i en strømrønde i samme bredde som angivet i tabellen for den teoretiske skikkelse og altså ikke i den faktiske bundbredde.

Grusbanker og eksisterende fiskeskjul i form af overhængende brinker, dødt ved, rødder, store sten og overhængende grene bevares så vidt muligt. Dybe huller bevares så vidt muligt. Is og snestuvninger fjernes ikke.

Vandløbsmyndigheden afgør om, arbejdet skal udføres med håndskovl eller maskiner.

Hvis vandløbet naturligt flytter sig væk fra eller tættere på dræn eller rørudløb, er det bredejers ansvar, at afkorte eller forlænge rørledningen således, at røret munder ud i kanten af vandløbet. Drænrøret må ikke være lige i brinken men skal rage ud i vandløbet, dog maks 15 cm målt fra brinken

8.7. Kontrol af vandløbets vandføringsevne

Kontrol af vandføringsevnen udføres i forbindelse med revision af regulativerne, eller når vandløbsmyndigheden vurderer, der er behov for kontrol.

Kontrolopmåling af den teoretiske skikkelse for Gelbæk, st. 0 - 5.871, foregår i den grøde frie periode, december – maj.

Hvis der opstår tvivl om, hvorvidt aflejringer medfører, at vandløbets vandføringsevne ikke er overholdt, kan vandløbsmyndigheden iværksætte en kontrol.

Vandløbsmyndigheden iværksætter en kontrolopmåling, hvis der er sandsynlighed for, at der forekommer aflejringer, der kan påvirke vandføringsevnen væsentligt. Kontrolopmålingen gennemføres altid efter nyeste retningslinjer for vandløbsopmåling.

Kontrolopmålingen omfatter en opmåling af tværprofiler i vandløbet, hvor afstanden mellem profilerne er afhængig af vandløbstypen. Typisk er afstanden mellem tværprofilerne ca. 50-100 m.

Desuden foretages opmåling af ekstra profiler ved væsentlige ændringer i profilet, såsom indsnævring, udvidelse, større ændring i anlæg og brinkudskridninger.

Andre væsentlige ændringer af profilet er bygværker, såsom broer, røroverkørsler og lignende. Ved disse opmåles et tværprofil umiddelbart før og efter bygværket og der foretages ligeledes en opmåling af bygværket.

I det enkelte tværprofil udtages tilstrækkeligt mange punkter til at beskrive profilet med en rimelig nøjagtighed, hvorfor antallet af punkter kan variere alt efter profilets størrelse og variation.

Punkterne skal beskrive profilet fra øverste vandløbskant på begge sider af vandløbet og skal således beskrive profilets variationer både i vandløbsbunden og på sideskråningerne.

På baggrund af kontrolopmålingen kontrolleres vandføringsevnen ved de to afstrømninger vintermiddel og vinter medianmaksimum.

Vintermiddel:

Station	0-2192	=	9,5 l/s/km ²
	2192-3539	=	6,0 l/s/km ²
	3539-4654	=	6,1 l/s/km ²
	4654-4655	=	6,0 l/s/km ²
	4655-5871	=	7,5 l/s/km ²

Vinter median maksimum:

Station	0-2192	=	65,1 l/s/km ²
	2192-5871	=	29,0 l/s/km ²

Manningtal (vinter): 22

Start vandspejl: 3.283 m

Beskrivelse af de vandspejlsberegninger, der skal gennemføres for at kontrollere vandføringsevnen, er uddybet i redegørelsen (bilag 1).

9. Tilsyn

Vandløbsmyndigheden fører tilsyn med vedligeholdelsen i Gelbæk én gang årligt. Tilsynet foregår i perioden fra oktober til januar efter sidste grødeskæring. Tidspunktet varierer som følge af forholdene det enkelte år.

Tilsynet annonceres på Favrskov Kommunes hjemmeside.

Bredejere, organisationer eller andre, der ønsker at deltage, kan træffe aftale herom ved henvendelse til Favrskov Kommune.

Vandløbsmyndigheden og andre myndigheder har i hht. vandløbslovens § 57 ret til at færdes langs vandløbet i alle årets måneder.

10. Revision

Senest 10 år, efter dato for regulativets ikrafttræden, skal vandløbsmyndigheden vurdere, om der er behov for en revision af regulativet.

Revisionen gennemføres tidligere, hvis vandløbsmyndigheden vurderer, at grundlaget for regulativet er ændret tilstrækkeligt til, at det bør medføre ændringer af regulativets bestemmelser.

11. Regulativets ikrafttræden

Vandløbsregulativet har været fremlagt til gennemsyn og med adgang til at indgive indsigelser og ændringsforslag i perioden fra 12. oktober til 15. januar 2019, samt i perioden 13. maj til 8. juli 2019.

Regulativet er vedtaget af Silkeborg Kommune den [VedtagelsesdatoSilkeborg] og af Favrskov Kommune den [VedtagelsesdatoTMU], hvorefter regulativet offentliggøres med 4 ugers klagefrist på kommunernes hjemmeside.

Regulativet kan tidligst træde i kraft 4 uger efter offentliggørelsen.

Hvis der klages, træder regulativet først i kraft, når klagen er behandlet i klagenævnet og eventuelle ændringer er indarbejdet.

Regulativet træder i kraft efter klagefristens udløb den [DatoForKlagefristSlut].

BILAG

Bilag 1
Redegørelse

Bilag 2
Plankort

Bilag 3
Længdeprofil med regulativvandstande

Gelbæk redegørelse

Status: Høringssvar indarbejdes,

INDHOLD

1. Det lov- og planmæssige grundlag for regulativet	2
1.1. Tidligere regulativer	2
1.2. Vandløbsloven	2
1.3. Vandområdeplan 2015 - 2021	2
1.4. Miljøbeskyttelsesloven	3
1.5. Naturbeskyttelsesloven	3
1.6. Natura 2000 og fredninger	5
1.7. Bilag IV-arter	7
1.8. Grønt Danmarkskort	8
1.9. Kommuneplan	10
1.10. Spildevandsplan	10
1.11. Grundvand	11
1.12. Okkerloven	12
1.13. Jordbrugsinteresser	13
1.14. Regulerings-, restaurerings- og vådområdeprojekter	14
1.15. Udsætningsplaner	15
2. Datagrundlag	16
2.1. Tidligere regulativer	16
2.2. Opmåling	16
2.3. Vandløbets stationering	16
2.4. Dimensioner	17
2.5. Oplandsareal og karakteristiske afstrømninger	17
2.6. Vandløbets vandføringsevne	18
2.7. Vandspejlsberegninger	19
3. Vedligeholdelse af vandløbet	21
3.1. Grødeskæring	21
3.2. Fjernelse af aflejringer og kontrol	21
4. Konsekvens af regulativet	22

1. Det lov- og planmæssige grundlag for regulativet

Vandløbsregulativet for Gelbæk er udarbejdet på baggrund af en række planer, love og bekendtgørelser. I henhold til § 2 i bekendtgørelse nr. 919 af 27. juni 2016 om regulativer for offentlige vandløb skal der i det følgende redegøres for de planer m.v., som danner grundlag for regulativet. Redegørelsen er udarbejdet efter gældende vandløbslov. Redegørelsen beskriver de forhold, der har haft betydning for regulativrevisionen og regulativets udarbejdelse. Endvidere redegøres der for konsekvenserne af bestemmelser i regulativet.

1.1. Tidligere regulativer

Gelbæk har tidligere været omfattet af følgende vandløbsregulativer:

- Regulativ af juni 1996, Hammel Byråd

1.2. Vandløbsloven

Det fremgår af vandløbslovens § 1, at det skal tilstræbes at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand. Endvidere skal fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven ske under hensyntagen til de natur- og miljømæssige krav til vandløbskvalitet, som fastsættes i anden lovgivning.

Disse bestemmelser medfører, at reglerne om vandløbenes fremtidige anvendelse og vedligeholdelse ikke skal fastsættes ud fra individuelle interesser; men skal fastsættes ud fra en konkret afvejning af alle de interesser, der er knyttet til vandløbene -f.eks. naturbeskyttelse, afvanding, fiskeri, jagt, sejlads m.v..

1.3. Vandområdeplan 2015 - 2021

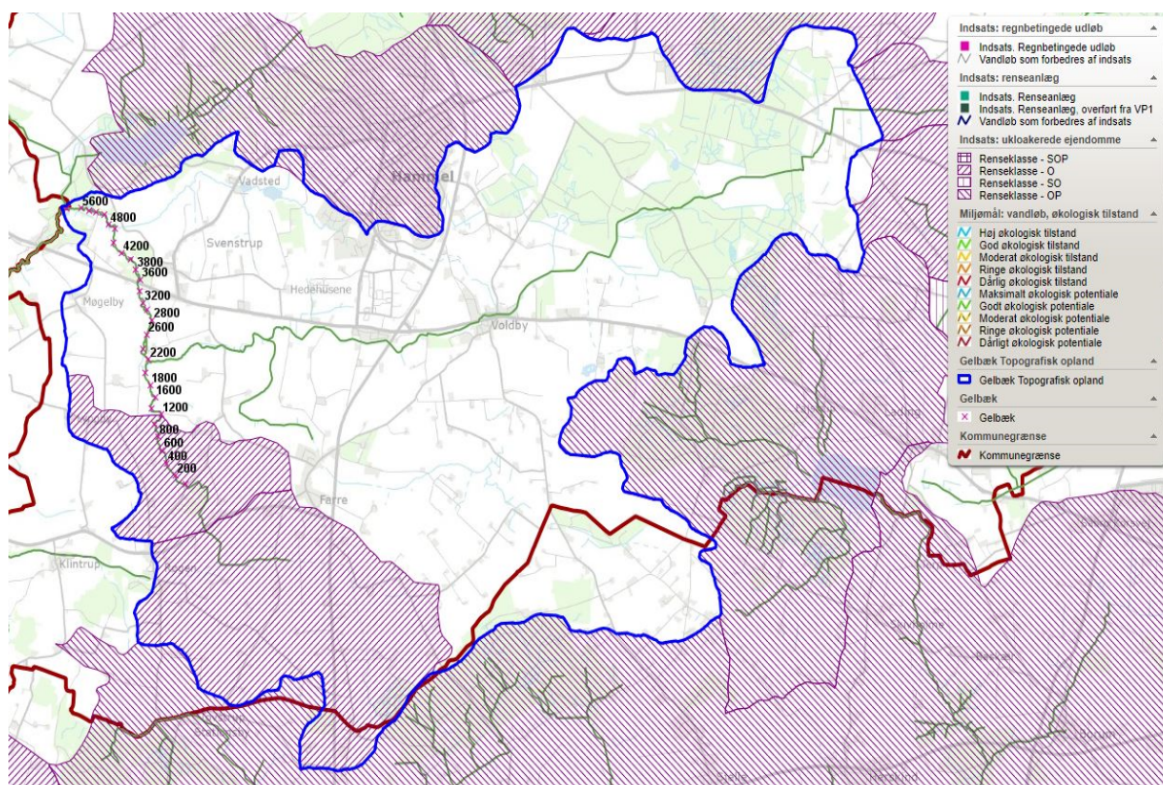
Vandområdeplanen indeholder miljømål for kystområder, søer og vandløb og har derfor også indflydelse på vandløbsregulativerne.

Gelbæk er målsat i vandområdeplan 2015-2021 til God økologisk tilstand. Målsætningen er ikke opfyldt. Vandområdeplanen indeholder udpegninger af indsatser, som skal forbedre miljøtilstanden i vandløbene. I Gelbæk er indsatsen udpeget til at være udlægning af groft materiale.

Vandløbsmyndigheden er forpligtet til, at vedligeholdelsen skal udføres således, at vandløbets fysiske tilstand er i overensstemmelse med de krav, målsætningen stiller hertil, samt de støtteparametre, der er anført i vandområdeplanen. Vedligeholdelsen skal derfor sikre afvanding såvel som en God økologisk tilstand med et varieret dyre- og planteliv.

I vandområdeplan 2015-2021 er der i oplandet til Gelbæk udpeget områder, hvor der skal foretages rensning for organisk stof fra husspildevand i det åbne land.

Der er ikke udpeget indsatser overfor regnbetingede udløb eller i forhold til renseanlæg. Se også redegørelsens kapitel 1.10 vedr. spildevandsplanen.

1.4. Miljøbeskyttelsesloven

Miljøbeskyttelseslovens formål er at medvirke til at værne om natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets vilkår og for bevarelse af dyre- og plantelivet.

Miljøbeskyttelsesloven fastsætter i § 27, at stoffer, der kan forurene vandet, ikke må tilføres vandløb, søer eller havet. At sådanne stoffer ikke må oplægges, så der er fare for at vandet forurenes. At stoffer, der er aflejret i vandløb, søer eller havet ikke uden tilladelse må påvirkes, så de kan forurene vandet.

Der kan dog i særlige tilfælde gives tilladelse til, at spildevand tilføres vandløb m.v..

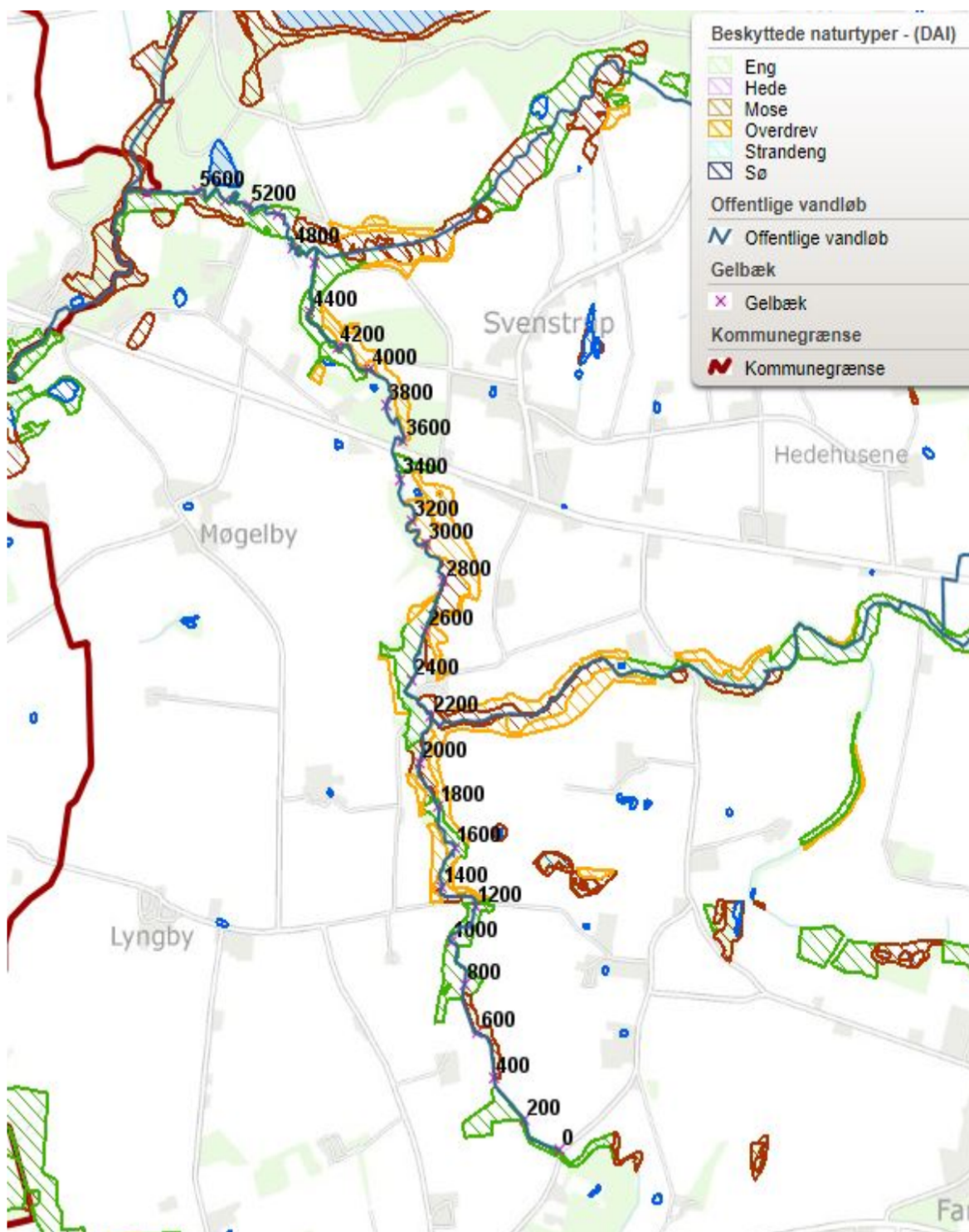
Miljøbeskyttelseslovens kapitel 4 fastsætter kravene til udledning af spildevand til vandløb. Når udledningstilladelser gives, skal den hydrauliske belastning af vandløbet vurderes, således at udledninger ikke giver anledning til uønsket erosion eller oversvømmelse af vandløbsnære arealer.

Se redegørelsens afsnit vedr. spildevandsplanen.

1.5. Naturbeskyttelsesloven

Gelbæk er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

De vandløbsnære arealer omkring Gelbæk er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Se nedenstående kort.

1.6. Natura 2000 og fredninger

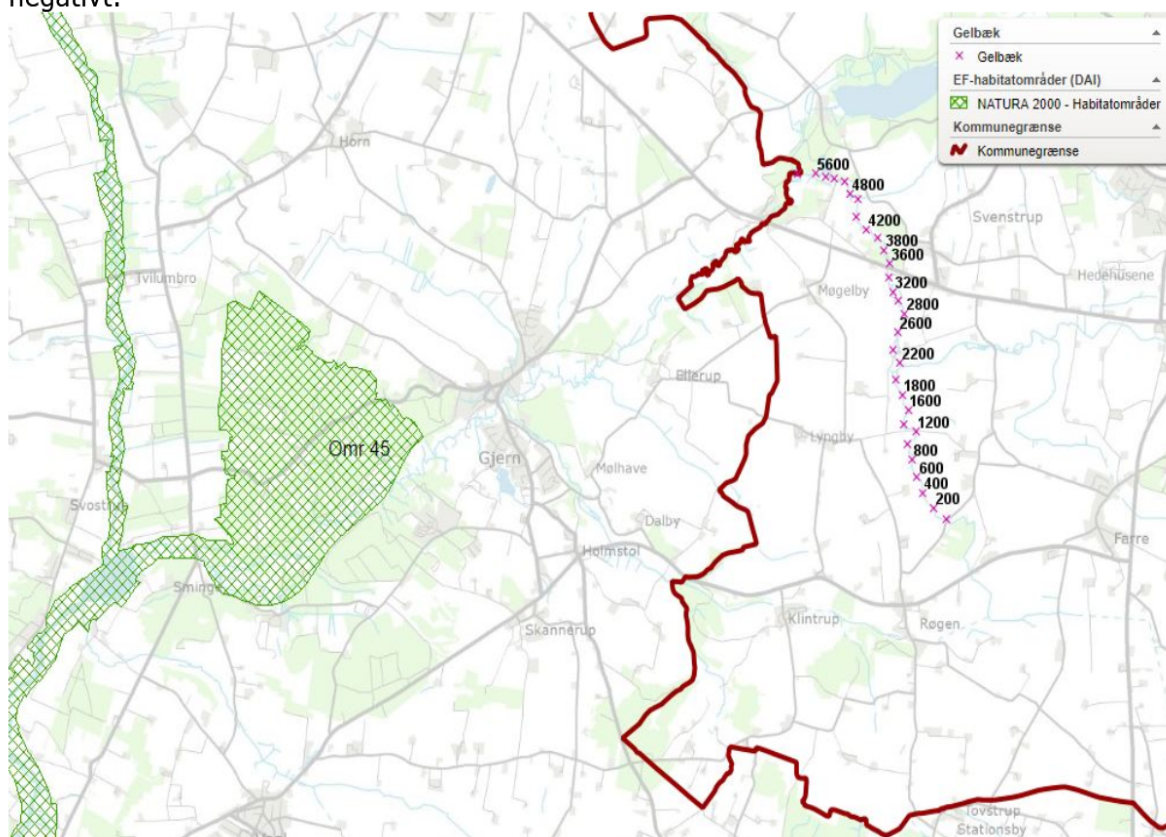
Gelbæk er ikke beliggende i Natura 2000-område.

Nærmeste Natura 2000-område er nr. 45, Gudenå og Gjern Bakker, og er beliggende nedstrøms Gelbæk.

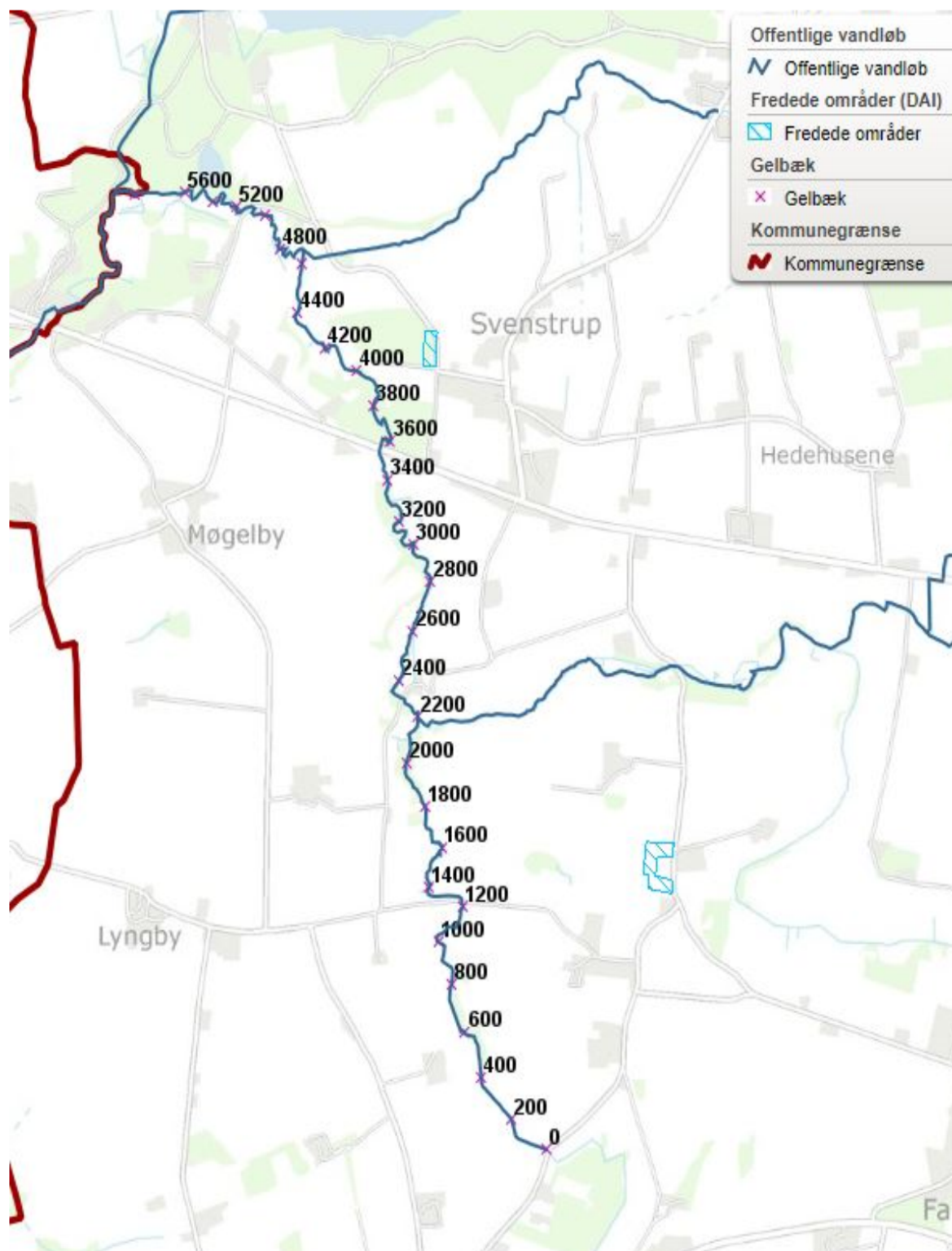
Nedstrømsbeliggende Natura 2000-områder er ligeledes område nr. 14, Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord.

Da Gelbæk er beliggende opstrøms disse strækninger, skal forvaltningen af vandløbet medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for de nedstrøms liggende strækninger.

Det vurderes, at Gelbæk med de regulativmæssige bestemmelser ikke vil påvirke miljøtilstanden af de nedstrøms udpegede vandløbsstrækninger i Natura 2000-området negativt.

Der er ingen fredninger op af Gelbæk. Nærmeste fredning er Kirkefredning ved Svenstrup Kirke ca. 260 m øst for vandløbet.

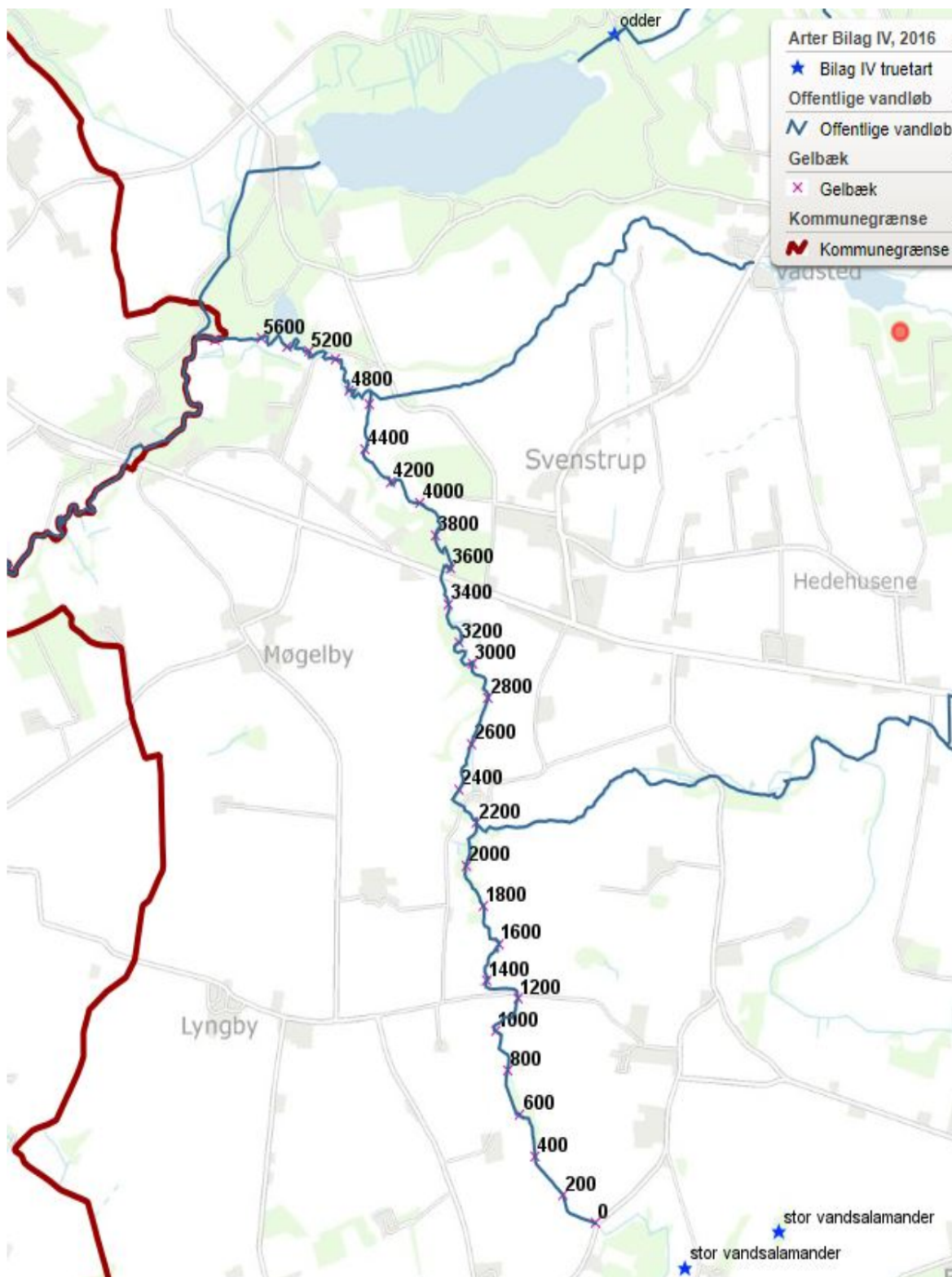
1.7. Bilag IV-arter

Flere arter, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV og naturbeskyttelseslovens § 29a, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted ved eller i området omkring Gelbæk, F.eks. odder, padder og flere flagermusarter.

Der er fundet odder i Hammel Møllebæk opstrøms Søbygård Sø, som har udløb i Gjern Å, hvori Gelbæk har udløb. Det er derfor sandsynligt at odderen også kan findes i Gelbæk. Opstrøms Sporuplundsvej er der fundet stor vandsalamander i nærområdet til Gelbæk. Se nedenstående kort.

Favrskov Kommune er ikke bekendt med konkrete yngleforekomster af bilag IV arter i nærområdet omkring Gelbæk.

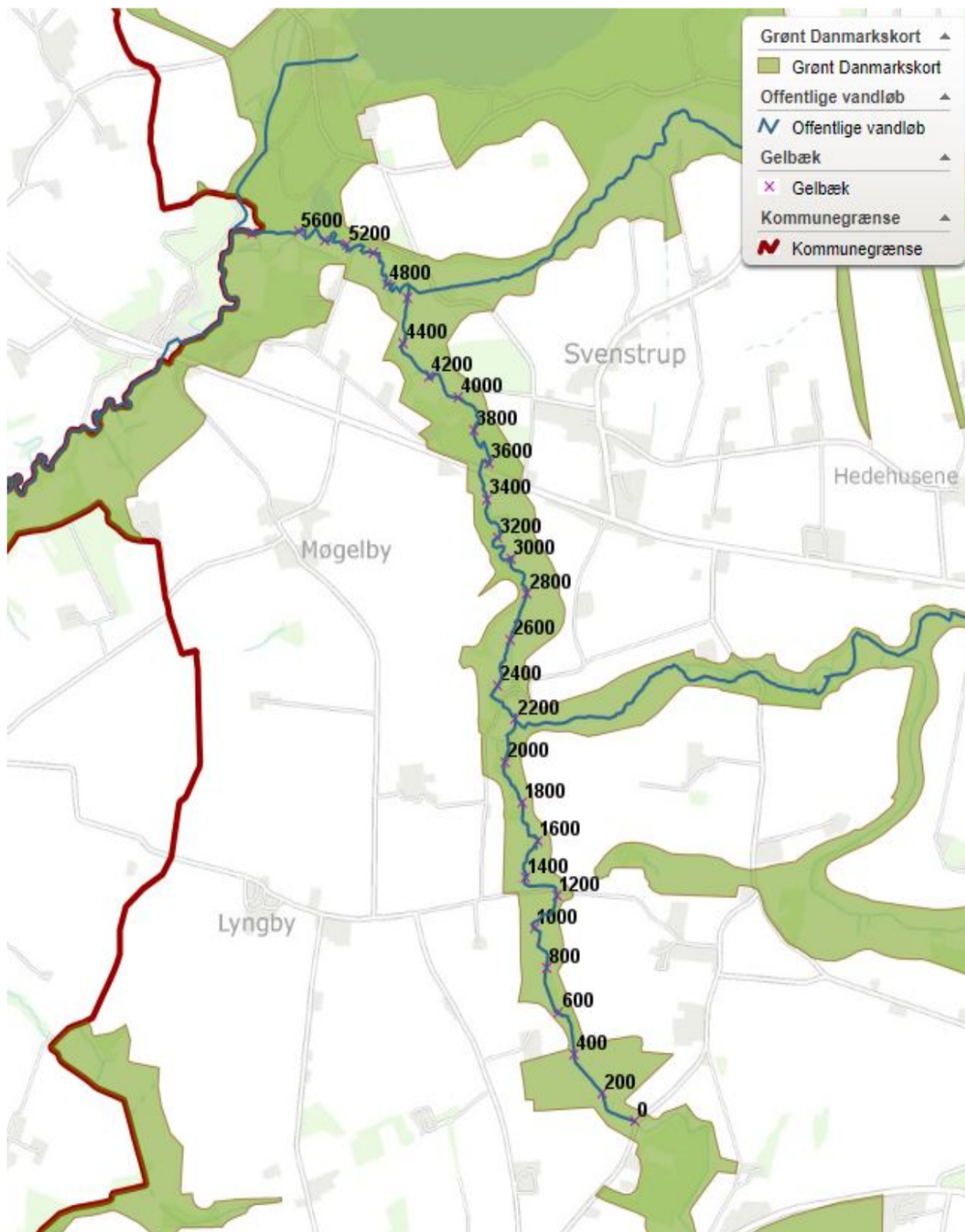
Favrskov Kommune vurderer, at vedtagelsen af dette regulativ ikke vil forringe eller beskadige yngle- eller rasteområder for dyrearter på habitatdirektivets bilag IV.

1.8. Grønt Danmarkskort

Gennem Grønt Danmarkskort vil byrådet sikre større og mere sammenhængende naturarealer.

Gelbæk er beliggende indenfor udpegningen Grønt Danmarkskort. Favrskov Kommune vurderer, at regulativet ikke er i modstrid med udpegningen til Grønt Danmarkskort.

1.9. Kommuneplan

I kommuneplanen fastlægges de overordnede rammer, mål og retningslinjer for kommunens fysiske udvikling i byen og i det åbne land. Kommuneplanen omfatter beskrivelser af værdifulde landbrugsområder og landskaber, udpegede lavbundsområder og kulturhistorie.

I Kommuneplan 2017-29 for Favrskov Kommune er området omkring Gelbæk kortlagt med de temaer, der er opstillet i det nedenstående. De tilhørende retningslinjer kan læses i Kommuneplan 2017-29.

- Område med særlige naturbeskyttelsesinteresser
- Indsatsområde til drikkevandsbeskyttelse
- Nitratfølsomt indvindingsområde
- Område med særlige drikkevandsinteresser
- Bevaringsværdigt landskab
- Skovrejsningsområder
- Værdifuldt kulturmiljø

1.10. Spildevandsplan

Der er taget udgangspunkt i gældende spildevandsplan vedtaget i 2013.

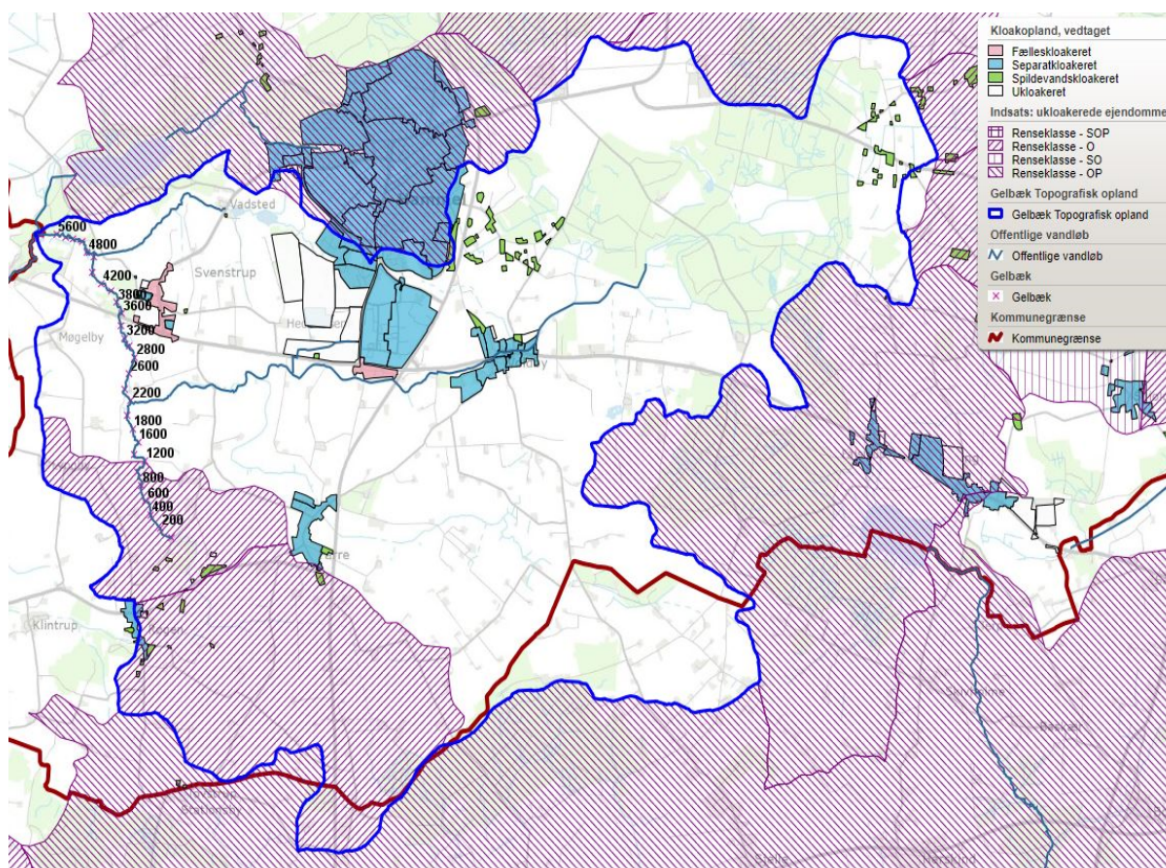
Kloakoplandet til Gelbæk er både separatkloakeret, fælles kloakeret og spildevandskloakeret.

Gelbæk modtager spildevand fra Hammel Renseanlæg via Rytterbro Bæk. Desuden er der overløbsbygværker fra fælleskloak til Voldby Bæk ved byen Anbæk og til Gelbæk syd for Svenstrup.

Gelbæk modtager overfladevand fra:

- Farre via Begtrup Bæk, som løber ud i Voldby Bæk
- Voldby via Voldby Bæk
- Anbæk via Anbæk Grøft, som løber ud i Voldby Bæk
- Svenstrup direkte i Gelbæk
- Den sydligste del af Hammel via Rytterbro Bæk

Der er i oplandet til Gelbæk udpeget områder, hvor der skal foretages rensning for organisk stof fra husspildevand i det åbne land.

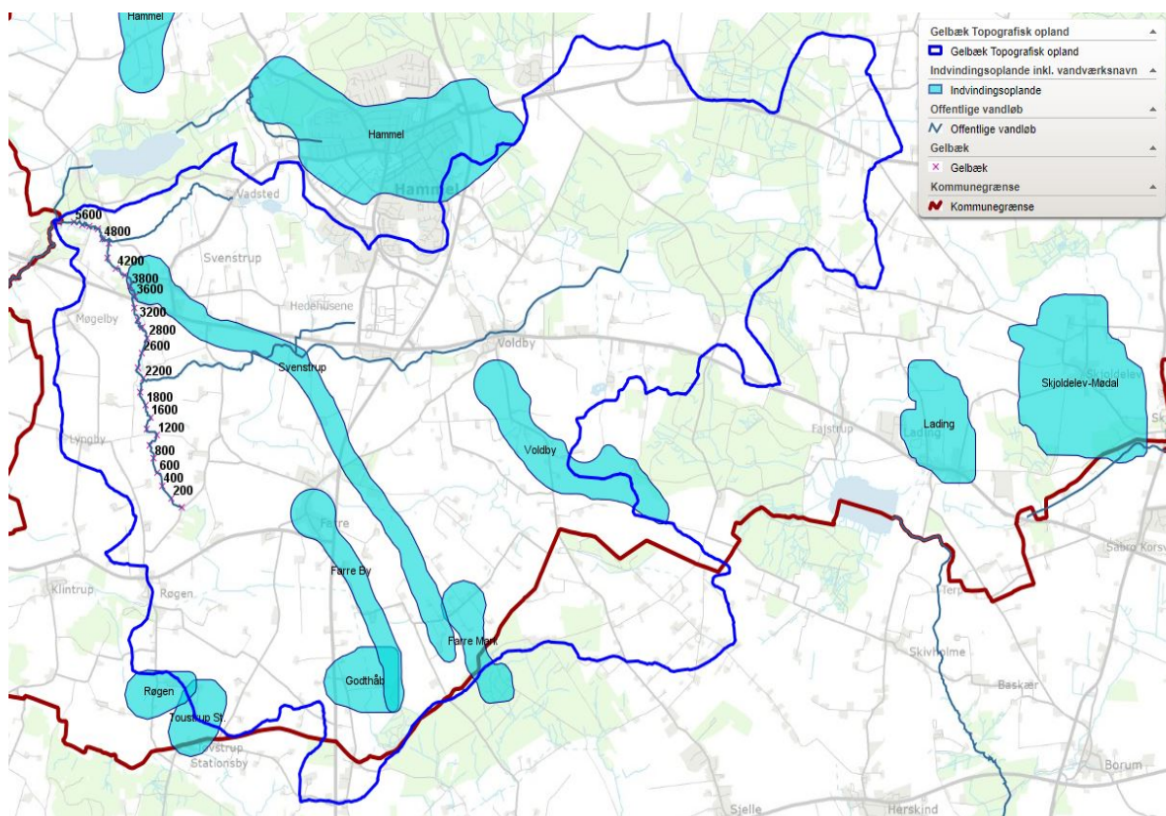

1.11. Grundvand

I oplandet til Gelbæk findes der ingen markvandingsboringer.

Der er 8 vandværker, hvis indvindingsopland ligger indenfor oplandet til Gelbæk.

Disse er Hammel, Svenstrup, Farre By, Farre Mark, Godthåb, Røgen, Toustrup St., og Voldby Vandværker.

1.12. Okkerloven

I okkerloven er potentielle områder for udledning af okker i vandløbet vurderet og klassificeret fra klasse I (stor risiko) til klasse IV (ingen risiko).

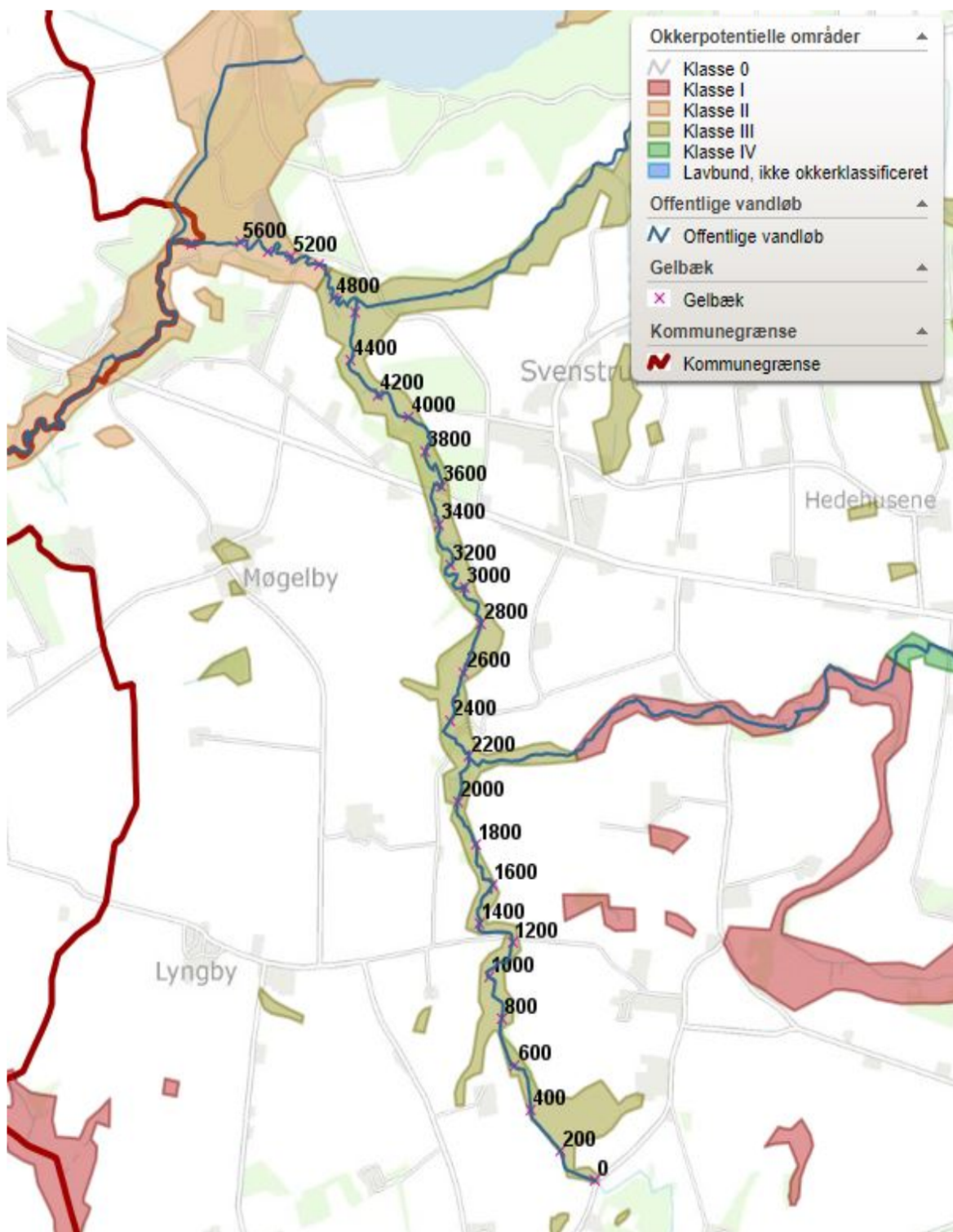
Okkerpotentielle områder er lavtliggende steder, hvor der kan være specielt høje koncentrationer af jernforbindelser i undergrunden. Jernforbindelserne kan omdannes til okker, der kan udvaskes til vandløb og søer, hvor okkeren er skadelig for dyre- og plantelivet.

Gelbæk ligger i okkerpotentielt område klasse III indtil station 4.900 m, hvilket svarer til et svagt okkerpotentielt område. Fra station 4.900 m til udløb ligger vandløbet i okkerpotentielt område klasse II, hvilket er middel risiko for udvaskning af okker.

Hvis et vandløb gennemløber arealer, der er udpeget som okkerpotentielle områder, må nye eller ændrede udgrøftninger og dræninger ikke påbegyndes før der foreligger en godkendelse efter okkerloven.

Når dræn spules skal der ske en opsamling af fritspulet materiale, så der ikke sker en forurening af vandløbet, jf. miljøbeskyttelseslovens § 27, stk 2.

I okkerpotentielle områder skal det okkerholdige vand ved spuling af dræn samles op og okkeren bundfældes inden det rensede vand ledes ud i vandløbet. Skyllenvandet kan spredes på markerne, mens spulingen foregår.

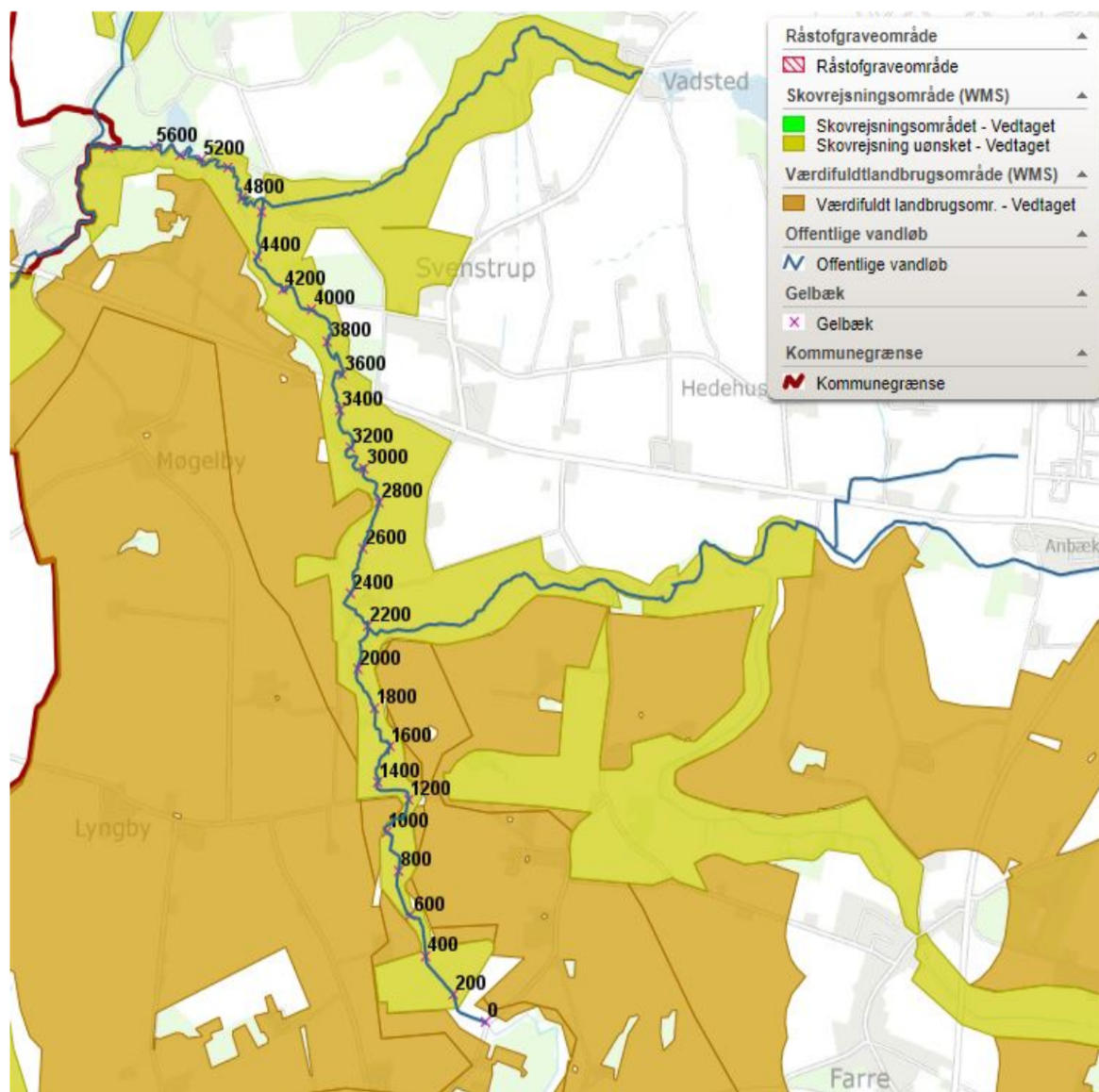

1.13. Jordbrugsinteresser

Sydvest for Gelbæk er området udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde.

Gelbæk gennemløber på hele strækningen et område, hvor skovrejsning er uønsket på begge sider af vandløbet. Dog er dette ikke gældende for vandløbets nordlige side fra station 5200 til udløb.

Gelbæk gennemløber ikke områder, der er forbundet med særlige råstofinteresser.

1.14. Regulerings-, restaurerings- og vådområdeprojekter

Der er godkendt et projekt for etablering af fiske- og faunapassage ved opstemningen ved Rampes Mølle i 1999, udført i 2000.

Det kunne i 1996 konstateres at vandkraften ved frislusen/stemmeværket til møllen ikke udnyttedes længere, og at møllesøen var helt sandet til. Ifølge regulativ, vedtaget i 1996, skulle der etableres faunapassage ved Rampes Mølle. Projektet omfattede nedbrydning af frislusen/stemmeværket og etablering af et stenstryg, hvorved faldet fra stemmeværket udlignedes over en længere strækning. Stenstryget blev anlagt med en bundbredde på ca. 1,5 m og anlæg 1:1,5. Der var ikke angivet en bundkote i projektet.

Projektets dimensioner er indarbejdet i nærværende regulativ.

I forbindelse med revisionen af vandløbsregulativet for Gelbæk fra 1996 er der givet en § 3 dispensation til at oprense på fire delstrækninger. De fire delstrækninger er i toppen af vandløbet. Derudover gives der en § 3 dispensation til at oprense på én strækning ved udløbet til Gjern Å. Denne dispensation påtænkes afgjort i maj 2019, hvorefter afgørelsen skal i 4 ugers klagefrist.

Ved fastlæggelse af skikkelse og vandføringsevne i dette reviderede regulativ tages der udgangspunkt i de faktiske forhold. På de fem strækninger afviger bundkoten fra de faktiske forhold, idet vandløbet ikke, som forventet i regulativ 1996, er stabilt og der har pålagt sig materiale.

Vandløbets bund lægges på fire af strækningerne ned på niveau med bundkoten opmålt i 1995. Denne opmåling var grundlag for regulativet fra 1996 men blev ikke implementeret i regulativet, som er et naturregulativ. På den sidste strækning sænkes bundkoten ned til et passende niveau, således de ca. 185 nederste meter af Gelbæk får et jævnt fald ned mod Gjern Å med udløbskote svarende til koten for Gelbæk beskrevet i gældende regulativ for Gjern Å.

Se i øvrigt redegørelsens afsnit 2, Datagrundlag, vedr. tidligere regulativer og opmåling.

Dispensationerne danner forudsætningen for at fastlægge en teoretisk skikkelse for vandløbet i et kommende revideret regulativ på de strækninger hvor de faktiske forhold har vist sig ustabile.

Dispensationernes dimensioner er indarbejdet i nærværende regulativ.

1.15. Udsætningsplaner

Gelbæk er omfattet af udsætningsplanerne fra DTU Aqua.

I henhold til udsætningsplan for Gudenå (Delområde 2, distrikt 115, vandsystem 06, plan nr. 14-2011) er der i Gelbæk intet udsætningsbehov, idet der vurderes at findes en naturlig ørredbestand.

Gelbæk huser desuden en bestand af almindelig smerling, som findes på den danske liste over truede dyrearter.

2. Datagrundlag

Til brug for en vurdering af de naturmæssige, miljømæssige og afvandingsmæssige konsekvenser i forbindelse med udarbejdelsen af et regulativ, er det nødvendigt at foretage en del tekniske beregninger og vurderinger.

2.1. Tidligere regulativer

Gelbæk blev i 1989 omklassificeret fra privat til offentligt vandløb.

- Regulativet for kommunevandløbet Gelbæk.
Regulativet var vedtaget i 1996. I 1998 blev de øverste 978 m omklassificeret til privat vandløb med privat vedligeholdelse og kommunalt vedtagne vedligeholdelsesbestemmelser.

Regulativet er et såkaldt "Naturregulativ", hvor vandløbsstrækningen skal henligge i naturtilstand. Der er ingen vejledende dimensioner eller krav til vandløbets dimensioner i den grødefri periode. Vedligeholdelsen begrænses til én årlig gennemgang, hvor aflejringer foran dræn opgraves og nedfaldne grene, der hindrer vandets frie løb, fjernes. Kun hvor grøden dækker hele vandløbets bredde, skæres den i en strømmende på 2/3 af bundbredden.

2.2. Opmåling

Der er gennemført opmåling af vandløbet i foråret 2015, 2017 og 2019 i den grødefrie periode. Derudover er der udført opmålinger af dræn i 2018 på udvalgte strækninger. Broer, åbne og rørlagte tilløb, og krydsninger er overført fra opmålingerne.

Afstanden mellem tværsnitsprofilerne varierer. Der er opmålt tværprofiler før og efter alle broer og røroverkørsler, samt ved væsentlige ændringer i vandløbets profil. Opmålingen er foretaget i højdesystemet DVR90.

Der blev i 1995 foretaget en opmåling. Denne opmålings tværprofiler er ikke af en kvalitet således opmålingen kan anvendes til vandspejlsberegninger. Opmålingen fra 1995 er derfor brugt som reference til at vurdere vandløbets pålægningsvillighed, altså hvor er det formæssigt ustabil og gerne vil aflejre materiale. Opmålingen er foretaget i højdesystemet DNN.

2.3. Vandløbets stationering

Vandløbets stationering er ændret i forhold til regulativ fra 1996, hvor stationeringen startede 978 m opstrøms stationeringen i nærværende regulativ. Ændringen af stationeringen skyldes en omklassifikation af de øverste 978 m fra offentligt til privat vandløb i 1998, hvorefter station 0 for den offentlige del af Gelbæk burde have været flyttet nedstrøms til broudløbet af Sporupslundsvej, hvor den offentlige del af Gelbæk starter. Dette er nu udført i nærværende regulativ.

Idet vandløbets form og strækning ændrer sig gennem tid kan udløbsstationen være en anden i nærværende regulativ end i seneste regulativ. Eksempelvis kan vandløbet blive længere som følge af flere meandringer.

2.4. Dimensioner

Vandløbets status som naturvandløb i regulativ fra 1996 indebærer, at der ikke har været krav til dimensioner eller bundkoter i regulativet. I følge Miljøministeriets notat fra 2007 til udarbejdelse af vandløbsregulativer skal der ved fastlæggelse af krav til skikkelse eller vandføringsevne i naturvandløb tages udgangspunkt i vandløbets faktiske tilstand.

Vandløbets regulativmæssige dimensioner er derfor fastlagt ud fra seneste opmåling udført i 2015/17/19 således, vandføringsevnen er uændret i forhold til vandløbets faktiske tilstand.

Derudover er reguleringsprojektet ved Rampes Mølle, samt dispensationer fra naturbeskyttelseslovens § 3 om oprensning på fem delstrækninger i Gelbæk indarbejdet i nærværende regulativ.

- På projektstrækningen ved Rampes Mølle er projektets dimensioner indarbejdet i dette regulativ. Projektets dimensioner er en bundbredde på 1,5 m og et anlæg på 1:1,5. Projektet beskriver ikke en bundkote. Projektets bundbredde er lidt mindre end de faktiske forhold, hvorfor der her ses en lidt forbedret afvandingssevne efter de faktiske forhold end efter projektets og dermed regulativets dimensioner.

Favrskov Kommune vurderer, at der ikke er risiko for aflejring af sand og dermed forværret afvandingssevne i forhold til de faktiske forhold, idet faldet på strækningen er mellem 5 og 20 promille. Derudover er der ikke store afvandingsmæssige interesser på strækningen. Kommunen vurderer dermed, at projektets godkendte dimensioner kan indarbejdes i regulativet.

- Dispensationerne fra naturbeskyttelseslovens § 3 beskriver oprensning på fem strækninger i Gelbæk. Strækningerne er station 0 - 35, 221 - 396, 515 - 550, 1217 - 1250 og 5.687 - 5.871. I tidligere regulativ er Gelbæk beskrevet som et formstabilt vandløb med gode fald forhold. Ved sammenligning med seneste opmåling fra 2015/17/19 og opmålingen fra 1995 ses det, at der på de fem strækninger har pålagt sig op til hhv. 20 cm, 33 cm, 20 cm, 27 og 50 cm. Gelbæk er på de fem strækninger ikke et formstabilt vandløb som ellers forudsat i tidligere regulativ.

Favrskov Kommune vurderer, at der er sket en u hensigtsmæssig aflejring på de fem ovenfor nævnte strækninger. Det har ikke været muligt at oprense bunden forud for denne regulativrevision, da det eksisterende regulativ har klare og begrænsede krav til opgravning af aflejret materiale. Kommunen vurderer, at der i forbindelse med revisionen af regulativet fra 1996 er grundlag for at meddele dispensation til oprensning og således afvige fra de faktiske forhold ved fastlæggelse af den teoretiske skikkelse.

§ 3 dispensationen for de øverste fire strækninger blev afgjort i oktober 2018 og blev ikke påklaget. § 3 dispensationen for den femte og nederste strækning forventes afgjort maj 2019 med klagefrist i juni 2019.

2.5. Oplandsareal og karakteristiske afstrømninger

Oplandsafstrømninger og eventuelle tilløb har betydning for en beregning af vandløbets vandføringsevne og det dertil hørende vandspejl.

Størelsen på det tilknyttede opland til vandløbet er baseret på en topografisk analyse. Det er således størrelsen af det topografiske opland, der er anvendt i forbindelse med bestemmelse af de karakteristiske afstrømninger.

Vandløbets geografiske opland er beregnet til 59 km².

Relevante oplandsstørrelser fremgår af nedenstående tabel.

Lokalitet	Station	Gelbæk-opland (km ²)
Start vandløb	0	9,94
Tilløb Voldby Bæk	2230	51,64
Tilløb Rytterbro Bæk	4636	58,17
Udløb i Gjern Å	5871	58,67

De karakteristiske afstrømningsværdier for Gelbæk er beregnet i 2015 og fremgår af nedenstående tabel for de to afstrømningssituationer i den grødefrie periode.

De to afstrømningssituationer repræsenterer en situation med høj vandstand, der forekommer 1-2 gange årligt (vintermedian maksimum), samt en hyppigt forekommende situation i løbet af året (vintermiddel).

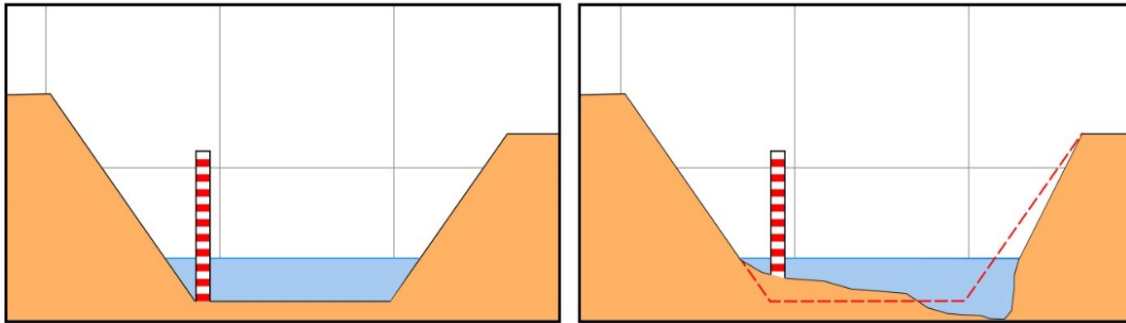
Karakteristisk hændelse	Station	Afstrømning (l/s/km ²)
Vintermiddel	0-2192	9,5
	2192-3539	6,0
	3539-4654	6,1
	4654-4655	6,0
	4655-5871	7,5
Vintermedian maksimum	0-2192	65,1
	2192-5871	29,0

2.6. Vandløbets vandføringsevne

Favrskov Kommune ønsker at sikre Gelbæk en vandføringsevne i den grødefri situation, der svarer til de dimensioner, der er beskrevet i regulativets kapitel 4, Vandløbets skikkelse, dimension og vandføringsevne.

Med fastsættelsen af krav til vandføringsevne, og ikke et bestemt profil, sikres, at vandløbets profil fortsat uhindret kan ændre sig, blot vandføringsevnen er tilgodeset. Det betyder, at vandløbet må antage en vilkårlig skikkelse, så længe den regulativmæssige vandføringsevne er overholdt. Dermed kan der på strækninger af vandløbet accepteres lokale indsnævring eller aflejring. Princippet er illustreret i nedenstående figur.

Vandløbets naturlige processer med erosion af bund og brinker, materialetransport og aflejring kan frit forløbe, så længe kravene til vandføringsevnen er overholdt. Disse processer er medvirkende til at skabe gode fysiske forhold i vandløbet.

For at redegøre for de faktiske forhold i Gelbæk er der udarbejdet en opmåling af vandløbet. Den teoretiske skikkelse i regulativet er fastsat med udgangspunkt i de faktiske forhold målt i 2015, 2017 og 2019, dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, samt reguleringsprojektet ved Rampes Mølle.

Vandløbets regulativfastsatte vandføringsevne er beskrevet ved en teoretisk vandløbsskikkelse (vandløbets teoretiske dimensioner), afstrømningsværdier, samt manningtal.

Ved kontrol af vandføringsevnen beregnes for to karakteristiske afstrømningsituationer i den grødefri periode, dvs. vintermiddel og vinter medianmaksimum. Ved at gennemføre en beregning på disse to situationer kontrolleres, om vandløbets faktiske vandføringsevne er lige så god som i det teoretiske vandløb med de dimensioner, der er angivet i vandløbsregulativets kapitel 4, Vandløbets skikkelse, dimension og vandføringsevne.

En vandløbsstrækningens manningtal er et udtryk for strækningens ruhed. Et højt manningtal (15-25) er udtryk for, at vandløbet er forholdsvis jævnt og med glat bund og sider. Et lavt manningtal (0-10) er omvendt udtryk for større variationer og at vandløbets bund og sider er mere ru, der er fx flere sten.

Til beregningerne anvendes et manningtal på 22, svarende til et grødefrit vintervandløb, samt anvendelse af modstandsradius. Startvandspejl er sat til kote 32,83 m DVR90.

Regulativets bestemmelser sikrer ikke mod oversvømmelse; men indebærer at vandføringsevnen ikke forringes.

2.7. Vandspejlsberegninger

Favrskov Kommune vurderer, at vandføringsevnen ikke er forringet ved at følge de faktiske forhold. På de fem strækninger omfattet af dispensationerne fra naturbeskyttelseslovens § 3 forbedres vandføringsevnen i forhold til de faktiske forhold som følge af opgravning af aflejret materiale. På projektstrækningen ved Rampes Mølle forværres vandføringsevnen en smule i forhold til de faktiske forhold som følge af, at det godkendte projekt er smallere end det faktisk udførte projekt.

Vandspejlsforløbet for hver af de to afstrømningsituationer er beregnet for de opmålte dimensioner fra 2015/17/19, samt dimensionerne i det teoretiske profil (tabellen i regulativets kapitel 4, Vandløbets skikkelse, dimension og vandføringsevne).

Ved en sammenligning af de beregnede vandspejl ligger vandspejlet for regulativets teoretiske profil på eller lige over vandspejlet for opmålingen. Dog ligger vandspejlet på de fem strækninger omfattet af dispensationen fra naturbeskyttelseslovens § 3 under vandspejlet for opmålingen og viser dermed en forbedret vandføringsevne. Ved Rampes Mølle ligger vandspejlet for regulativets teoretiske profil lidt over opmålingens vandspejl og viser dermed en lidt forværret vandføringsevne.

I beregningerne indgår også broer og overkørsler angivet i regulativets kapitel 5, Bygværker, tilløb og krydsninger.

3. Vedligeholdelse af vandløbet

3.1. Grødeskæring

Der skal skæres grøde én gang årligt i Gelbæk. Grødeskæringen gennemføres i perioden 1. juni - 31. oktober, jf. vandløbsregulativets kapitel 8, Vandløbets vedligeholdelse.

Bundvegetationen skæres i vandløbets naturlige strømrønde, kun i 2/3 af bundbredden, og kun hvor grøden dækker hele vandløbets bredde. Bredvegetationen skæres kun, hvor vandløbsmyndigheden finder, at der er behov for skæring af hensyn til afvandingsmæssige og miljømæssige interesser.

Grødeskæringen er uændret i forhold til 1996 regulativet.

3.2. Fjernelse af aflejringer og kontrol

Ved mistanke om manglende overholdelse af regulativets krav til dimensioner eller vandføringsevne iværksættes en kontrolopmåling af den pågældende vandløbsstrækning til beskrivelse af vandløbets aktuelle dimension. Se regulativets kapitel 8, Vandløbets vedligeholdelse.

Kontrolopmålingen omfatter en opmåling af tværprofiler i vandløbet, hvor afstanden mellem profilerne er afhængig af vandløbstypen. Typisk er afstanden mellem tværprofilerne ca. 50-100 m. Desuden foretages opmåling af ekstra profiler ved væsentlige ændringer i profilet, såsom indsnævring, udvidelse, større ændring i anlæg og brinkudskridninger. Andre væsentlige ændringer af profilet er bygværker, såsom broer, røroverkørsler og lignende. Ved disse opmåles et tværprofil umiddelbart før og efter bygværket og der foretages ligeledes en opmåling af bygværket.

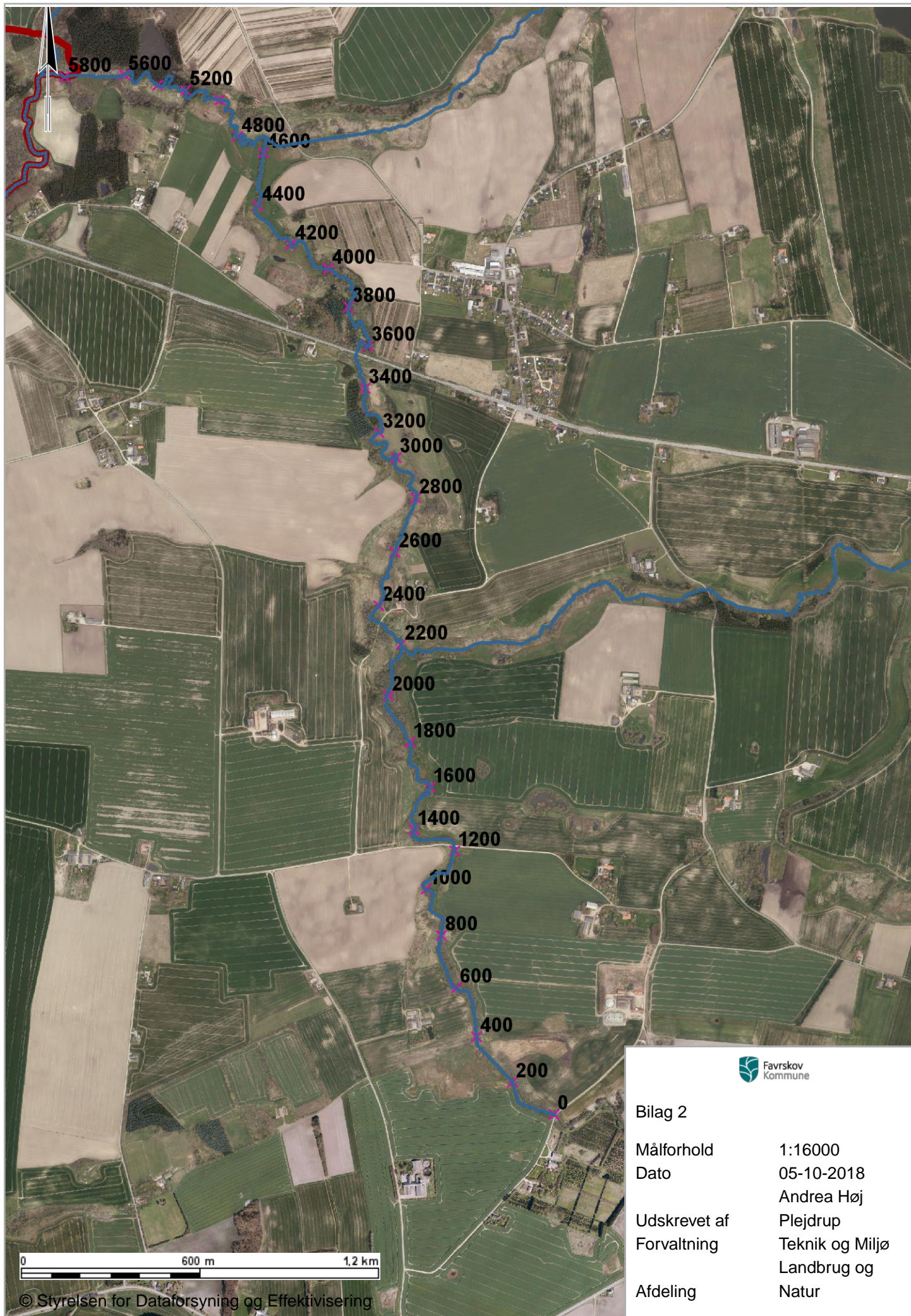
På baggrund af kontrolopmålingen kontrolleres vandføringsevne ved de to afstrømninger vintermiddel og vinter medianmaksimum.

Der foretages oprensning af Gelbæk, hvis en beregning viser, at vandføringsevnen er forringet. Forringelsen skal være større end, hvad der svarer til en hævnning af vandspejlet med mere end 15 cm for den teoretiske skikkelse i Gelbæk, angivet i vandløbsregulativets kapitel 4, Vandløbets skikkelse, dimension og vandføringsevne.

4. Konsekvens af regulativet

Med baggrund i nærværende redegørelse for vandløbsregulativet for Gelbæk vurderes regulativrevisionen ikke at have konsekvenser for vandløbets afvandingsmæssige eller miljømæssige forhold.

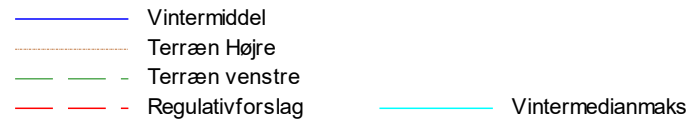
Bilag 2

Målforshold	1:16000
Dato	05-10-2018
Udskrevet af	Andrea Høj
Forvaltning	Plejdrup Teknik og Miljø Landbrug og Natur
Afdeling	Natur

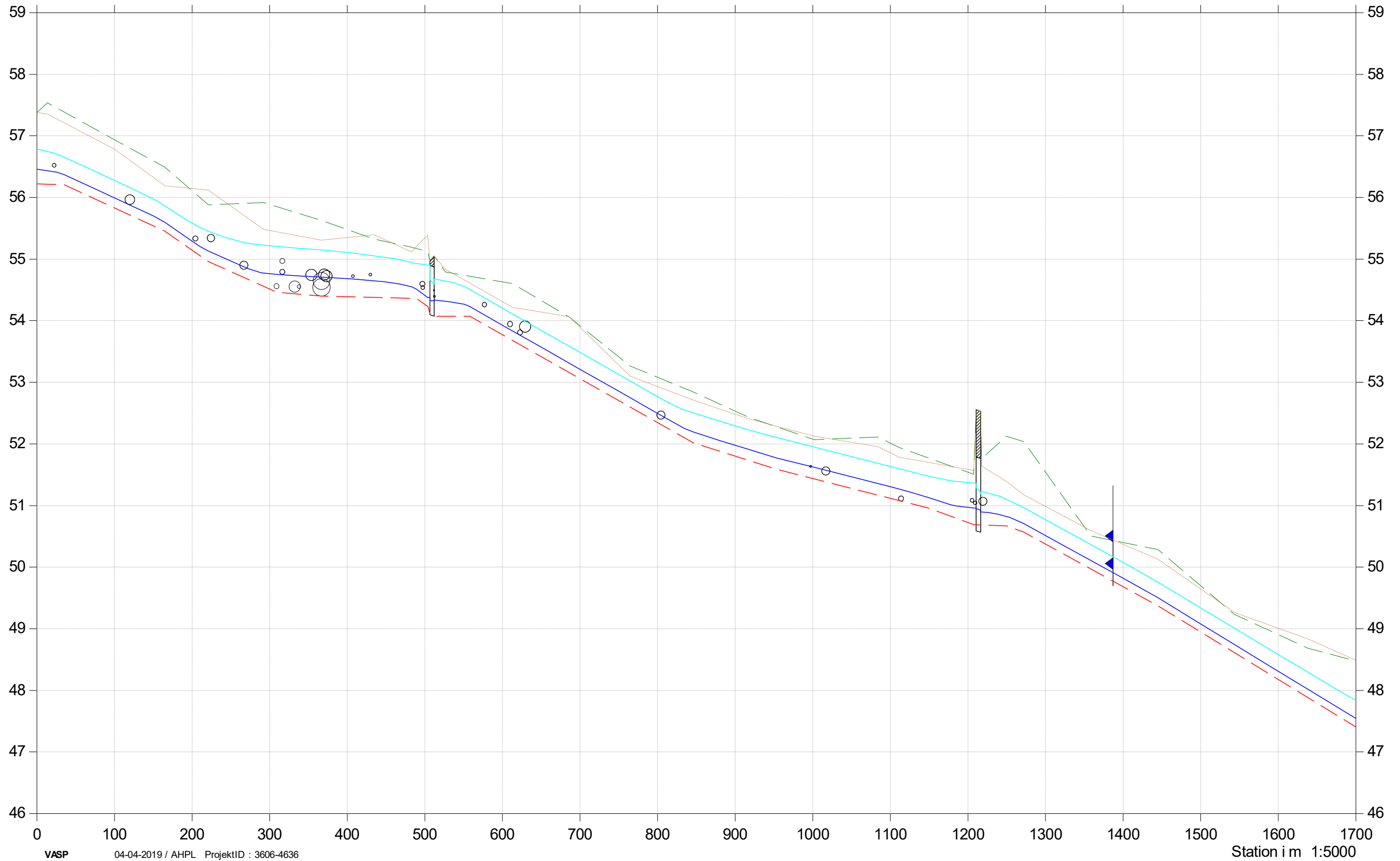
Gelbæk

Regulativforslag 2019

Vintermiddel sænket regulativforslag
Vintermedianmaks, sænket regulativforslag

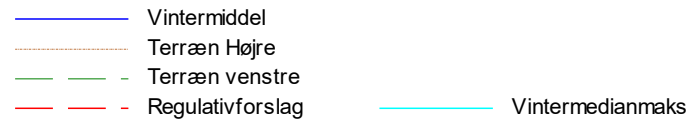
Kote i m DVR90 1:63

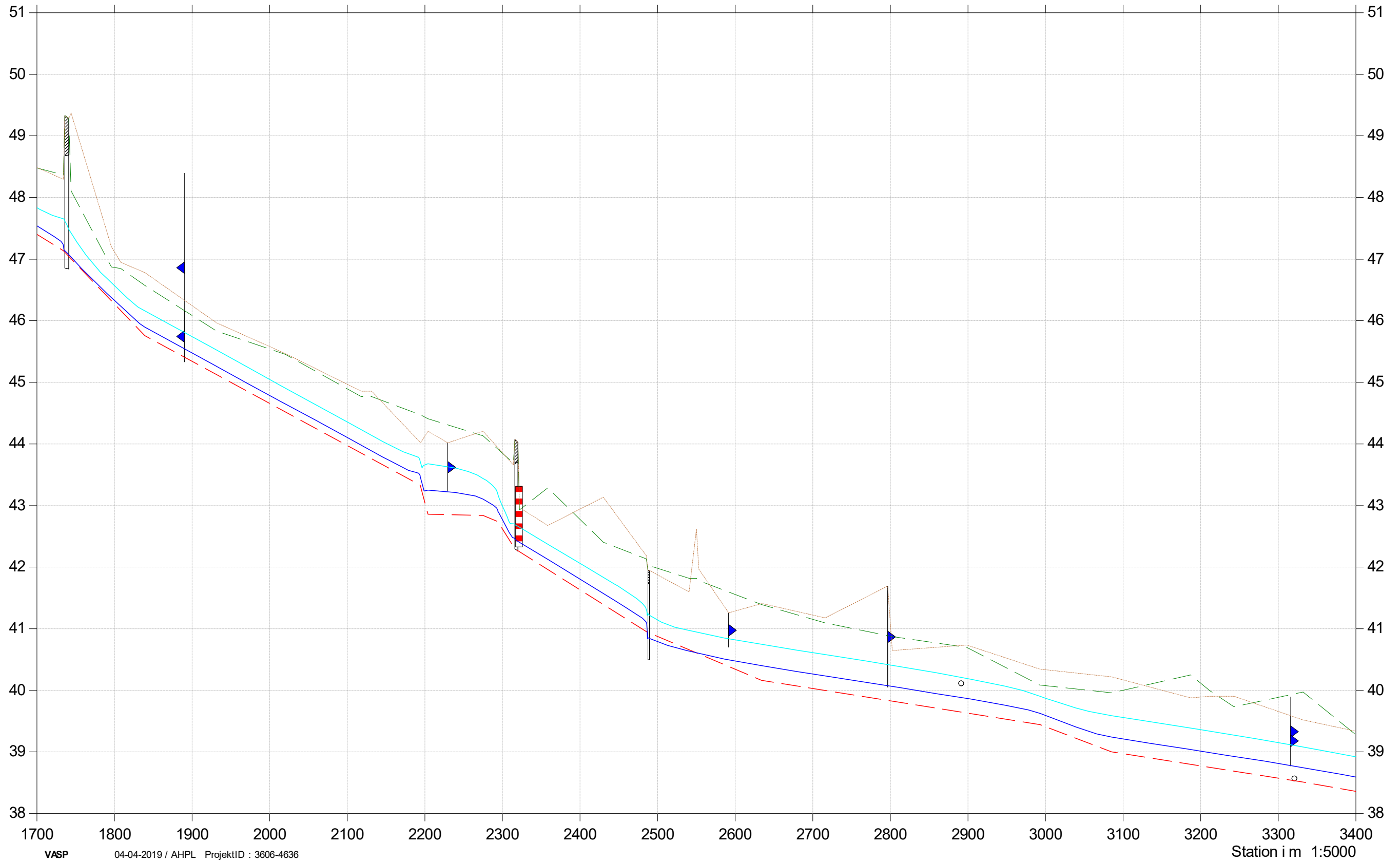
Gelbæk

Regulativforslag 2019

Vintermiddel sænket regulativforslag
Vintermedianmaks, sænket regulativforslag

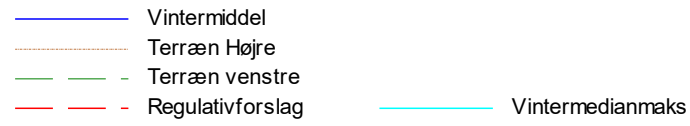
Kote i m DVR90 1:63

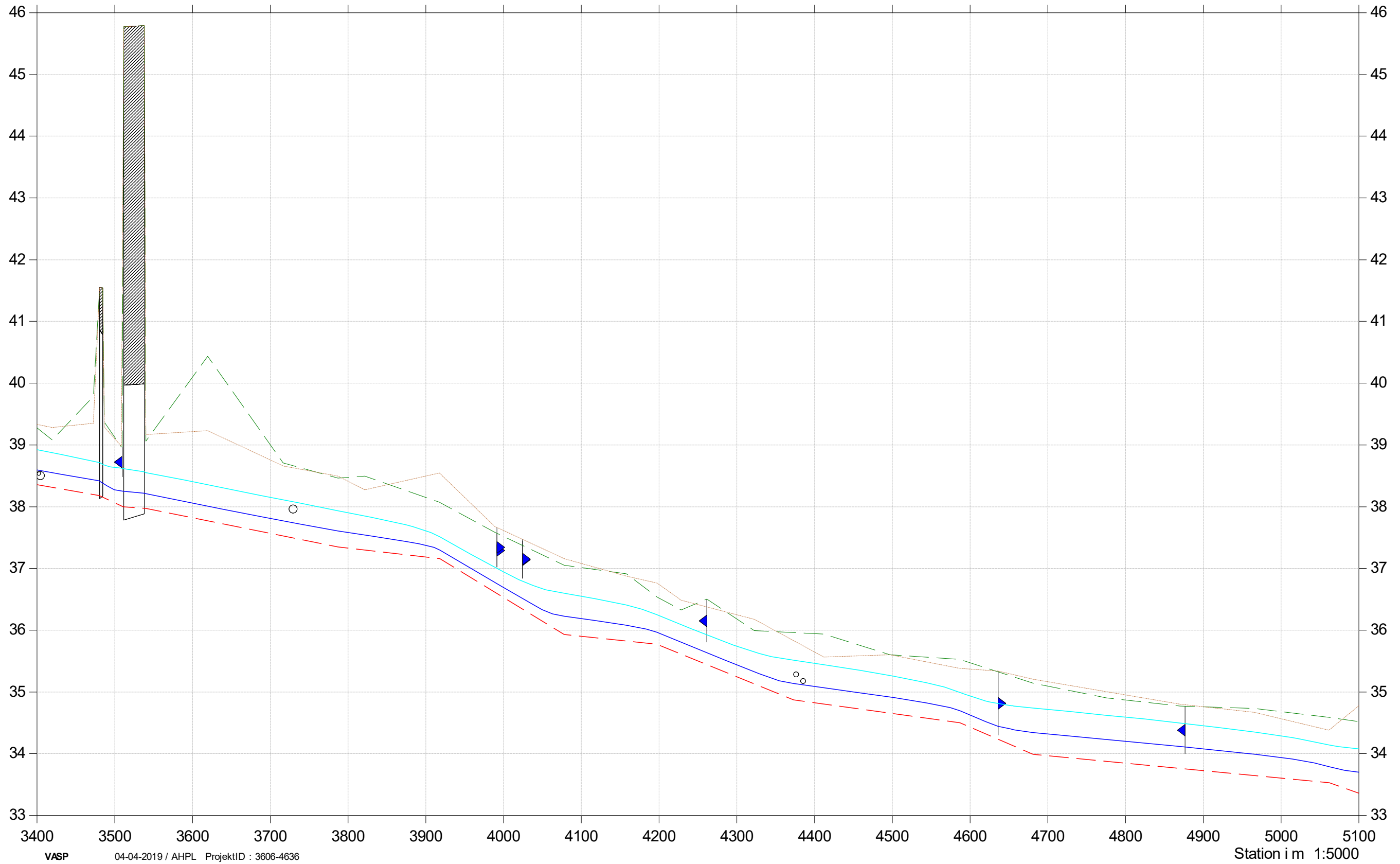
Gelbæk

Regulativforslag 2019

Vintermiddel sænket regulativforslag
Vintermedianmaks, sænket regulativforslag

Kote i m DVR90 1:63

Gelbæk

Regulativforslag 2019

Vintermiddel sænket regulativforslag
Vintermedianmaks, sænket regulativforslag

- Vintermiddel
- Terræn Højre
- Terræn venstre
- Regulativforslag
- Vintermedianmaks

Kote i m DVR90 1:63

